

309469

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 26 వ తేది సోమవారము NO. 47  
 సంపుటము. ౩ సిద్ధార్థినామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ ద్వాదశి గౌ. సంచిక ౪౭

Note

Note

# Salicylic Acid

The best quality of this can be had of  
**Messrs. Parry & Co.,**

1601

Box 12, Madras.

For price & other particulars apply.

మలయు చందనము

(1251) మలయుచందనము ఖరీదయ్యే వస్తువు. ఇది మలయుచందనమును పుష్కలముగా పొందవలయును. ఇది మలయుచందనమును పుష్కలముగా పొందవలయును. ఇది మలయుచందనమును పుష్కలముగా పొందవలయును.

అత్తపిళ్ళాసా.

తెలియజేయుచు విడచినతరువాత అత్తపిళ్ళాసా. తిరువనంతపురము నుండి పంపించిన అత్తపిళ్ళాసా. తిరువనంతపురము నుండి పంపించిన అత్తపిళ్ళాసా.

## మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలసిన "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామ్రోజియన్"ను యుపయోగించవలయును. దాని సుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్రోజియన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు యేజంట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

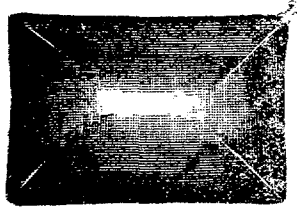
మదరాసు

(ప్రత్యేకము) కామ్రోజియన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

## ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

విశోదమైన గాలి తలగడలు.

పీటియందును కొర్రయియొక్క మరచిలను పీటికి కావలసిన అంశము గాని నింపుకొని మరల మునుపటికంటె లిగె



చిన యెడల మిక్కిలి సౌఖ్య కరమైన తలగడ దగును. ఆ కక్కన లేనప్పుడు మరల పీటికి గానియంతయు పోయినచో కేలులో గాని పీటియందు గాని యుంచుకొనవచ్చును. ఇది శిరోబాధ గలవారికిని,

ప్రయాణికులకును. తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారి పీటిని పొఖ్యమును పొందుడు. కలదిండు 1-కి అజాలు 0-కి-0, తపాలపుచ్చ ప్రత్యేకము. (536) చిరువామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, వెం. 6, వెంకటేశమ స్త్రీవిధి, సామలకాదు పేట, మద్రాసు.

## ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ, ఎంజినీయర్లు, ఐరన్ బ్రాసు ఫౌండర్లు, టెగ్నాల్ ఫ్యూరం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య సముద్రమున కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశానికి యోగముకొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రులందరు మమ్మారితో ప్రాధికృతులు. మావద్ద అన్ని విధముల యంత్రములు, సామగ్రిలు, యెంజినీయరింగు సామగ్రిలు, సిమెంటు, వెంకు, టేకు, కలప మొదలగునవి దొరకును. తొలుత మమ్ములను సలహాచేసి, మరల రెండవ చోటునకు వెళ్లుడు.

డి. ఎల్. నరసింహారాజు, బి.ఏ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.వి, (1585) ఎంజినీయరు అండు మేనేజరు.

సోముడు లేక, ఉత్తరహరివంశ విమర్శనము శివరామశాస్త్రి ప్రణీతము. పేజీ ప్రతి రు ౧-౪-౦, మామూలు పత్రిక రు ౧-౦-౦. వే. శివరామశాస్త్రి, కలాపధాని, (1618) చిరవాడ, తేలపాళె పోస్టు, కృష్ణా జిల్లా.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్ పత్రికలు - 1919, 400 రూపాయలు బహుమతులరూపమున పంపి పెట్టబడును. వివరములకొరకు క్రింది చిరువామాకు వ్రాసి యిడు. డాక్టరు ఆచార్యులు - లక్ష్మీవతిగారు, బి. ఏ., ఎం. బి. సి. ఎం., హంటుకోడ, మదరాసు. (1609)

(మా ప్రత్యేక విశేషమనిగద్దానుండి.)

తీర్మానములు

**భాగ్యవంతు లెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే.** (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

**వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి**

<p>దీవామ్మతమ్మ      అమ్మతామలక తైలము</p> <p>6 ఔష్ణులు    3-4-0    6 ఔష్ణులు గల సీసా 1-0-0</p> <p>3 ఔష్ణులు    1-12-0    3 ఔష్ణులు గల సీసా 0-8-0</p>	<p>జంబీర రసాయనం    వంచానన లేపము</p> <p>ఉష్ణాదుల బోగొట్టును    తామర నణమును</p> <p>సీసా యు. 0-10-0    దబ్బీ యు. 0-10-0</p>	
--	--	--

**ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.**

ప్యాకింగు-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము

తంలి విలాసము.      పండిట్, మదరాసు.      }

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమసువదేయ

రెడ్, ఆచార్యకోవిందుకలు గు.

“జమిందారీ రెవిన్యూ వేలంలు.”

రైతుల యబ్బందులు.

గన్నవరం తాలూకా రైతుల సంఘకార్యదర్శి శంకర వేంకటేశ్వరరావుగారిట్లు వాయువునాడు: జమిందారీ గ్రామాదులలో పంటలు బొత్తుగా పండకపోవుటచే శిస్తులు చెల్లించుట అశక్తులయిన రైతుల భూములు జప్తుచేసి రెవిన్యూ కోర్టువారు వేలం వేయించుటలో రైతులు బహుయక్ష్మాట పాలగుటయేగాక అమితమగు నష్టమును పొందుచుండిరి. ఇదియంతయు జమిందారీ వుద్యోగుల యక్రమపు పద్ధతులచే జాటిల్లుచున్నది. ఒకపట్టాకిందను భుక్తదార్లు పలువురుందురు. జమిందారీ వుద్యోగియుల కనుకూటరగు వారిని, మేలజేయు వారినినొకరిది మరియొక భుక్తదారుని భూమిని జప్తుచేసి 1908 సం|| యస్తేలు ల్యాండు అక్టోబరునందలి జప్తునోటిసును రైతుకు కొనరాదన నే నెపమును గల్పించి జప్తునోటిసును జప్తు భూమిలో కట్టించిట్లు వాగిసికొందురు. పిమ్మట రెవిన్యూ కోర్టు ఆమోదా వేలంవేయుటకుగాను ఆయా గ్రామాదులకు వచ్చి యే కాకాదారుని యింట్లోనో, కూర్చొని గ్రామంలో టూటాం వేయించినా పని వాగిసికొని సర్కారు పాట మీదను యస్తేలు రికర్షను ఏ కాజేదారు పేరనో పాటబెట్టి యెక్కువ పాట రాసెదను కొట్టివేసిట్లు ప్రక్రియచుండిరి. యీసంగతి సందర్భములు మాముస్తాబాదు గ్రామంలో యీ నెల 15, 16, 17 తేదీలందు పొడిన రెవిన్యూ వేలములచర్యను బట్టి గ్రహించితిని. ఇట్టిస్థితిగతులలో యకరము 5, 6 వందల రూప్యములు ఖరీదుచేయు భూమిని యస్తేలు పాటమీద యే పది రూప్యములతో కొట్టివేయుట తటస్థించుటయు, సదకు భూమి జప్తు అయినట్లుగాని, వేలం అయినట్లుగాని సదకు భూమి భుక్తదారుడైన రైతుకుమార్తెయు తెలియకపోవుట యునై యున్నది. సదకు భూమి భుక్తదారుడైన రైతుకు వేలం సంగతి తెలిసి జమిందార్లకు అర్జీలిచ్చుకొనిన యాలకించు వారెవరి? అర్జీలవల్ల కార్యములు అగునా? న్యాయముగ అర్జీ పెట్టుకున్న ఆలోచించెదమని జవాబిచ్చెదను. కింది వుద్యోగి యులకు రిఫరచేయుదును. అప్పుడు జమిందారీ వుద్యోగులు వేలంలో కొన్న 10, 15 రూప్యములభూమి ప్రస్తుతం 5, 6 వందల ఖరీదుండును గనుక వేలంవేయించవలెననివాగియుదురు. అప్పుడు రైతునికవ్వము పరమాత్ముని కెఱుక. ఇట్లు కొందరి ప్రభుత్వోద్యోగియుల యొక్కయు, జమిందారీవుద్యోగులయొక్కయు డర్జీలి వ్యవహార సరళిచే జమిందారీ రైతులు తీరనికష్టములనుభవింపవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును, జమిందారీ ప్రభుత్వమును ఈ విషయమును గమనించి జమిందారీ రైతుల కష్టములను నివారణచేయుట యుక్తము, శ్రేయస్కరము.

విద్యుత్తుపథరలు - వర్తకుల యుక్తులు.

దొరకెనువారు ఏర్పాటుచేసిన ఆహార పదార్థముల కట్టుబాట్లపద్ధతి, వర్తకుల చే విడితచర్యలఁ జేయించుచున్నదనుటలో నాశ్వర్య మేమియునులేదు. విద్యుదు గ భాగ్యము నొకమండలమునుండి మరియొక మండలమునకుఁ బోగుడదను నిబంధనవలన నిడదవోలునకును రాజమహేం ద్రవరమునకును గల 10 మైళ్ల దూరములోనె, బస్తా 1-కి రు 8, 4 రూపాయలు ధరతోడి కొనబడుచున్నది. నిడద నోలు గ్రామములో విద్యుదు బస్తా 1-కి రు 18-6-0 లు ధర యుండగా రాజమహేంద్ర వరములో 18, 19, 20, రూపాయలకంటెను హెచ్చుధరతోనున్నది. 5, 6 మాసములనుండియు కృష్ణా మండలమునుండి గోదావరి మండలమునకు విద్యుదును, భాగ్యమును బోనియెడల, మానెంటపాడు డివిజను డిప్యూటీ తహశీలుదారు వారు ఆహారాద్రవముల కష్టపడి పనిచేయుట వలన నిడదవోలు గ్రామములో దాదాపుగా నెంకలతుల బస్తాలకు పైగా నాపుచేయగలిగిరి. అయివను వారికంటెను నాగ్గిత్తతో మండు వర్తకరత్నములు విద్యుత్తుబస్తాలకు కర్రలతోడనుకమ్మి దాటించుచు పట్టు వనుచువచ్చిరి. మాజిల్లాకలెక్టరు దొరగారికొడకు వచ్చినపుడు మా గ్రామమునకు చుట్టు పట్ల గ్రామములనుండివచ్చు అనేకులు కలెక్టరు వారిదనిర్పించి మాకు భోజనము కొఱకైరి. విద్యుదును గొనిపోనిచ్చుట తేదని కల్లదీనాలాపముల జేసిరి. వారు కలెక్టరు దొరవారు నె ధిమాలులకు మార్చి మాంకంము చేయరాదని యుక్తరవాండుకదిరి. ఇక చెప్పవలసినదేమి! ఆసాయంకాలము మొదలు నిడదవోలు గ్రామమునుండి రాజమహేంద్రవరమునకు నెత్తి యాటలమీదనే వర్తకులు కూలించి దాటించిన బస్తాలన్నిన్ని యని చెప్పుటకు మేరలేదు. విద్యుత్తు బస్తా యిప్పుడు రు 15-8-0 కై నను లభించుటలేదు. ఈ స్థితిగతులను గన్నులార

ఆంధ్రదేశ వార్తలు.

శ్రీకాళహస్తి ఆర్. పి. బి. జి. యన్ మార్కెట్, ప్రాత బాలసంఘమువారి మూడవ వార్షికోత్సవ మి నెల 21వ తేదీ బుధవారమున, జి. శ్రీనివాసాచార్యులు, (వక్త్రాణ, చిత్తూరు) వారి యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడినది.

శుద్ధి సంస్కారము:—తెల్లంకి కృష్ణమూర్తి వంతులు గారును ఖంటా వెంకయ్యచౌదరిగారును ముడికొందరు ఆదిమాంధ్రులను ఏలూరునుండి 18-5-19 తేదీ వొండపాడు గ్రామమునకు దనుచేసి క్రైస్తవ మతములోనున్న ఒక కుటుంబము వారిని తిరిగి శుద్ధి సంస్కారము చేసి స్వయంతయులోనికి జేర్చిరి అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

తోట్లవల్లారి గ్రామవార్తలు:—స్వస్థిశీల సిద్ధార్థిగ్రామ సంవత్సర వైశాఖ శుద్ధ నవమి మొదలు బహుళ పంచమివఱకు వల్లారి గ్రామములో వేంచేసియున్న శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి వారి మహోత్సవము, తత్సంబంధమైన విసోదములు, దక్షిణ వల్లారు జమిందారు గారును శ్రీ రాజా బొమ్మవేర సత్య నారాయణ వరప్రసాదరావు బహద్దరుగారి సంపూర్ణ యాజమాన్యముక్రింద మహావైభవముతో జరుపబడినది అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఖరగ్ పూర్లో శ్రీపుస్త్యవాహు:—ఈనెల 18-వ తేదీ సాయంకాలము నుమారు 7 ఘంటల సమయమున మ-రా-శ్రీ, బండారు దండపాటి వంతులుగారి యింటివద్ద, తెనాలి గ్రామంకాపురములైన, రావుల కామేశ్వరరావుగారి కుమార్తె శ్రీమతి సావిత్రమ్మను, గరివిడిగ్రామంకాపురములైన దర్శమ్మకై వెంకన్నగారి కుమారుడు మూర్త్యునారాయణ వంతులుగారికి యిచ్చి వివాహము దండపాటి వంతులుగారు జరిపించిరి. ఆనయమున నుమారు, 200 మంది గొప్ప గొప్ప రెయిల్వే ఉద్యోగిగణులు విచ్చేసి కార్యము ఉత్సాహముగ జరిపించిరి. వరుడు బి. యన్, రెయిల్వేలో, పురూలియా గ్రామమున పనిచేయుచున్నాడు. అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

పాలకొల్లు నవీనపురపాలకసంఘము:—ఈగ్రామము నర్సాపురం తాలూకాలో ముఖ్యమైనది అయియున్నది. యిక్కడ ప్రతి కేసివారము గొప్పసంత జరుగును. ఈగ్రామము చాలాకాలమునుండి మేజరు యూనియనుగ నేర్పాటుచేయబడి, అసభికారాధ్యక్షులచేత నే పరిపాలించబడుచున్నది. దీని జనాభా పదమానువేలంకును గాని గ్రామవైశాల్యము మిక్కిలి తక్కువగుటచేత. యింటిమీద యిల్లు మనిషిమీద మనిషియు నుండ వలసినంత యవస్థలేకుండుటచేత మున్సిసి పాలిటి యేర్పరిచినగాని వీనియవస్థ మారదనియించి, యే. వై. జి. క్యామెరుదొరవారి కలెక్టరీ కాలములో ప్రభుత్వమువారికి నిజేరింగ, అందుకు వారంగీకరించి, ఆక్షేపణలేమైన యున్న యెడల ఆటవారములలో (జిల్లా కలెటరులో ప్రచురమైన తారీఖు మొదలు) ప్రజలు తెలుపుచేయుటకు చెప్పిపట్టుపు కలెటరులోనొక ప్రచురణము వెలువడెను. ఈ గ్రామములో నొక యానుపత్రియును మూడు టోలుగేట్లును జిల్లాబోర్డువారి పరిపాలనలోనున్న. వీటిపరిపాలన విషయము కొత్త పురపాలక సంఘమేర్పడిన తరువాత పరిష్కరించబడే పద్ధతిమీదను, నీటిసరఫరా పనులు యుద్ధాంతరమున పూర్తిరంభించే పద్ధతిమీదను ఈ సంస్థాపన నేర్పాటుచేయ బడినదని ప్రభుత్వము వారు నుడివియున్నారు. నీటిసరఫరా పనులవిషయమై రు 25000 లు యిదివరకే యిగ్రామ పుజులపిరాళ మొనగి,

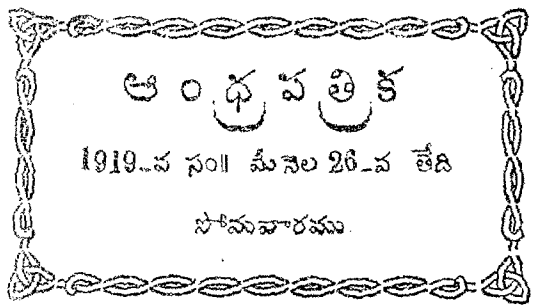
మాచి తహశీలుదారు గారు మండలకలెటరుగారికి వాగి యిగ్రామ నెత్తిమాలల మూలముగా నైనను యితరమండలములకు విద్యుదు పోగుడదని యుక్తరవంపిరి. ఆయుక్తవును వీనికొని శ్రీహనుమంతరావు వంతులుగారు నిడదవోలు వచ్చి ఇటీవల వర్తకుల నందఱులతోవో సమావేశముజేసి కలెక్టరు దొరవారి యుక్తవును తెలిపిరి. వర్తకులు తక్కువ ధరలకు మాకు సరుకు మరదని స్పష్టముగాఁజెప్పిరి. మా సబు మేజస్ట్రేటుగారు తేజశ్చేయమును, ప్రజాక్షేయమును భావించి కలెక్టరు దొరవారి యుక్తవును మన్నించియొక మారు కలసి యొక సంఘముగా నేర్పడివీరవలె చూపాము. 1.5 7 శేర్ల విద్యుదును వోల్టేజీ విక్రయించ వలసినదని చెప్పగా వర్తకు లందులకుంగీకరించి వెడలిరి —ఒక విశేషం.

యాసాన్ముకు మద్రాసు బ్యాంకింగ్ సైని యున్నాడు. ఈ గ్రామములో ఆంగ్లభాషా పరిభాషములవారొక్కరైన కను పించకపోవుటచేత, ప్రభుత్వపరిపాలనమంతయు ఆంగ్లభాషా పూరితమగుటచేతను, పురపాలకసంఘ ఉత్తరప్రభుత్వ తర సంబంధములయందు దాదాపు ప్రభుత్వమువారితోనే యుండుట చేతను ఇందులకై బాధ్యతవహించు నొక జీవు చేయవలసిన వేయుట మిక్కిలి సమంజసమని చెప్ప వచ్చును. డివిజనల్ ఆఫీసరే చెయవలగు నుండక తప్పనిసరియైన యెడల, జీతము పుచ్చుకునే కార్యదర్శిని వేయుట యుక్తముకాదా? ఈ సంగతులన్నియు ఈ గ్రామ పుజులును, డివిజనలాఫీసరు గారును, నగ్నాపురం పుజాసంఘము వారును సంపూర్ణముగ చర్చించి, ఈ మారిన సంస్థాపన దిగ్విజయ మగుటకై ప్రజాత్మిండుట మిక్కిలి యవసరమని పూర్తిరచెదను.—పురనివాసి.

తెలుగు తాలూకా సంఘము:—మాతాలూకా సంఘమును గూర్చి యీ నెల 15-వ తేదీని నిడదవోలు వెంకటరావు గారిచే వాగియబడిన వ్యాసమును జూచితిని. ఆది మిక్కిలి సమంజసముగ నున్నదనుట కెంతమాత్రమును నందియుండెను. సాధారణముగా మండల సభలు సంవత్సరముకొక పర్యాయము ఏ మాత్రమునో జరుగుటయు, సభలకు ఆంగ్ల విద్యార్థులకులే వరుదెంచుటయు, అసభజరిగెడి ప్రాంతమందున్న వారును అక్కడిమొట్టమొదట మార్కెట్ సభ నలంకరించుటయు నాచారమైయున్నది. కొన్నిలక్షలవలన స్వాతంత్ర్య పోర్టుమును, గల్లింప పాటుపడుచున్న చుండ సభకు కొన్నివందల మంది సోదరులు మార్కెట్ సభనలంకరించుటకు కారణమేమి? పత్రికామమునకు వచ్చిరైతులతో కలసిమెలసి సంచరించు వారికప్పనిపురముల వారమువందుటయే సభలయెవరికేయో భిష్టమై పాటుపడుచున్నవో, అట్టి జనులు సభావిశేషముల చక్కగ బోధపడుచుకొని, తాలూకాలోని పత్రికామము నకును బోయి వారికి రాజకీయము, వ్యవసాయము నైతికము, మొదలగు వంతులకు తేటతెల్లముగను విశేషముగను బోధించుటయును. వీలగునెడల గ్రామసంఘములనుగూడ నెలకొల్పి నట్లు వారిని మనసందార కార్యదర్శులు ప్రోత్సహించవలయును. ఇందుకు మిక్కిలి సర్వులను, ఓర్పుగలవారును, లభింపవలయును. ఇందుకు పత్రికజిల్లా సంఘమును, తమకు సంచార కార్యదర్శులకు పత్రికపట్టణమునకును, పత్రికామమునకును, ప్రతిపత్రికును, బంపుట మిక్కిలి కష్టతరము. కావున పత్రిక తాలూకాయందలి శ్రేణిభిక్షులను, కులకతు తాలూకాయందు తాలూకా సంఘములను వెంటనే స్థాపించవలయును. అట్లు తాలూకా సంఘములకు పత్రిక తాలూకా యందును నెలకొల్పి నచో తాలూకా 1-కి యిద్దరు సంచార కార్యదర్శులకు సంఘమువారు నియమించినయెడల వారేవారివారి తాలూకాలలోని పత్రికలెక్టరును సహితముసోయి సంఘాద్వైకాలము పుజలకు తెలియజెప్పవలయును. ఇదివరకే మనకంటె ముందు భీమవరము, నరసాపురము తాలూకాలవారు అప్పుడే తమకు తాలూకాలయందు సంఘములను నెలకొల్పి సభలనుగూడ జరుపదముగ జరిగించి నుండిరిని మా తెలుగుతాలూకా సోదరులకు తెలియని విషయముకాదు పుస్తకము మనతాలూకా సంఘమును స్థాపించుటకు సమీప ప్రయత్నములు జరుగుచున్నట్లు శ్రీవేంకటరావుగారి వ్యాసమువల్ల తెలియుచున్నది. ఇందుకు కార్యదర్శులును, అధ్యక్షులును, ఉపాధ్యక్షులును, గూడ నిర్ణయమైవారని విని యున్నాము. కాన తెలుగు తాలూకాలోని పత్రికామమునందలి కర్షక సోదరులును వారివారి గ్రామములందు సమావేశములను జరుపుకొని సభా విషయములను చర్చించుకొని ముందు నిడదవోలులో జరుగబోవు తాలూకా సంఘసభకు గిరివి గావచ్చి సభను జయపరచుగా జరిగించెదమ గాక యని కోరుచున్నాను. అని విశ్వాస పీఠికదరావుగారు బాదంపూడినుండి వాగిసిరి.

పంటవైద్యము.

డాక్టరు గిబ్బా బ్రదరు 12 కెన్సెక్రు లేన్, ఎన్యూక, మద్రాసు. ఈ రణవైద్యులు ఏకారణము చేతనైన సంక్షయ తెలివీరులని యుండిన సెప్పిలేకుండ వీరివేయదురు. బలహీనులను సంక్షయ బంగారు కట్టుబడేట బలపరచుట నందుగల సంక్షయ బంగారుచేతి యాముట, కల్లు శ్రోత్రసిగ్గుట, ఇంకను వంటిసంబంధమై అన్ని వ్యాధిలను నూతనవైద్యశాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఖర్చుకే చికిత్సచేయ వుండుట వచ్చుచున్నాడు. వంటిని శ్రీయోగవ్వకు నొప్పికేక చేత తీయబడును.



ఆఫ్ఘను యుద్ధము

ఆఫ్ఘను యుద్ధము గూర్చి వివరింపదగిన యంశము లెన్నియు గన్పట్టుటలేదు. ఆఫ్ఘనిక యుద్ధతంత్రమునకు, ఆఫ్ఘనుల క్రొత్తవారగుటచే, మొదటితాకుడుగానే పరాజితులయిరి. విమానములకుండి శాంబులవనట, ఆఫ్ఘను సైన్యమును కలవరపెట్టెను. అందుచే ఆఫ్ఘను సైన్యము సాహసింపి ముందుకు వచ్చుటలేదు. ఏదియైతే, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ సైన్యబలములతో కీ ప్రముగ విజృంభించినేని, ఆఫ్ఘను యుద్ధ మంతముగను. బ్రిటిషు సైన్యప్రభావము, అమీరుగారి కంతటితో దెలిసి రాగలదు. ఇదివరకే, అమీరుగారు సంతి కొడబడుచున్నారను వార్త లే తెలిసెను. నేటి తంత్రవార్తలలో ముగిసి వివరములు దెలుపబడినవి. సిమ్లాలో నివసరకు రాయబారిగనున్న అబ్దుల్ రహమాను ఖానుగారితో సహా సలువడిమంది ఆఫ్ఘనులును, ముగిందరు సైనికులును, గత బుధవారము బ్రిటిషు సైనిక వంతులయొద్దకు వెడలి, యుద్ధ విరాముము గావించవలెనను అమీరుగారికోర్కెను నివేదించుటకు తా ముంబడినటుల, దెలిసిరి. ఏరి యధికారక్రములను వరిక్షించు నిమిత్తమై, అధికారులు వీరిని పిషావరున కంపిరి. అమీరుగారి వద్ద నుండి వీరెట్టి లేఖను తీసికొనిరా లేదు. అమీరుగారి వాంఛలను వీ రెంతవరకు వ్యక్తపరచుచున్నారో తెలిసికొనుట కొ భారములు కాన్పింపలేదు. అమీరుగారి తల్లి యగు హజరత్ బీబి గారు జలూబాహునకు గతవార మే తెలిసెనయి, రాయబారులలో సైనిక క్రతినిధులు గలరనియు, తెలియుటచే, నది సంతి రాయబారులను కావచ్చును. రాయబారులలో ననేకులపై ఆఫ్ఘను క్రజల కయ్యుత గలుగుటచే, ఎటులయినను స్వదేశము నుండి బయటకడి హిందూ దేశమునం దుండుట కిష్టపడి వీరునచ్చి యుండవచ్చును అటులగానేని, ఎటులయినను కాలయాపనజేసి, యుద్ధ సన్నద్ధులగుట కవకాశము సంపాదించుటకు, యుద్ధ విరాము మను మిషను ఆఫ్ఘనుల కన్ని యుండవచ్చును. ఏది ఎటులున్నను, బ్రిటిషు సైనికులు తమ సంగ్రామప్రయత్నముల నెంత మాత్రము విరమించుట లేదు.

సర్దారు అబ్దురరహమాను ఖానుగారును, వారి యనుచరులును, స్వదేశమున కంపిషేయబడిరి. అమీరుగారు తననిజోదేశమును బయల్పరచి, అందుకు తగిన దృష్టాంతము గనుబడువరకును, యుద్ధమాపుటకు వీలులేదని సందేహ ముండును. రాయబారులలో మిగిలిన వారందరను, పిషావరులో నిలిపి వేయబడిరి. కాని, అబ్దుల్ రహమాను గారు వంపిషేయబడిన వెంటనే, పిషావరులో నుండునడిన సర్దారుహబిబుల్లాఖాను, కలసల్ అహమద్ ఆలిగార్లు అమీరుగారి దస్కతుగల ఫర్మానాను చూపిరి. అందీవాక్యము లుదహరింపబడినది.

“సోపాఫ్ఘను సూపరింతుండుటకు హబిబుల్లాఖాను, కలసల్ అహమద్ ఆలిఖానుగార్ల సముఖమునకు:

యుద్ధవిరామును గూర్చియు, సంతిపరిపూరము గూర్చియు, ఇండియా ప్రభుత్వపు విదేశకార్యదర్శిగారు అబ్దుల్ రహమానుఖాను గారితో, వారి సిగ్గునునకు ముందర చచ్చించినది నాకు తెలిసినది. అందుచే, కరిస్థితులు సంతి కనుకూలముగ నున్నచో, యుద్ధరంగమునకు వెడలి సంతిపరతులను చచ్చించుటకు మిమ్ముల గోరుచున్నాము. ఇందు కవసరము గలదేమో, నాకు తెలుపుడు. మీ కందుల కధికారపత్రముల నొసగెదను.”

ఈ ఫర్మానాను, అబ్దుల్ రహమానుగారు పిషావరునుండి తిరిగి వెడలు వరకును, యుద్ధరాయబారులును ఇండియా ప్రభుత్వము వారి కేల సీయ లేదో గోచర మగుటలేదు. కాని, యిది క్రతినిధులకొరకు మాత్ర ము ద్వేషింపబడినది. ప్రభుత్వమున కెచ్చుట కుద్దేశింపబడలేదని, సిమ్లా అధికారులు తలచుచున్నారు. పై యిరువురు క్రతినిధులును ఆఫ్ఘనిస్తానమున కంపిషేయబడుచురు. అబ్దురు రహమానుగారి ద్వారా పంకబడిన సందేశ మంతస్స, వేరెట్టి సందేశ ముంబడలేదు. ఈలోపుగ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచే సంగ్రామము తీవ్రముగ జరుపబడుచుండును. అమీరుగారి మాయోపాయముల కికిమిష తావు లేదని యందువలన స్పష్టమగుచున్నది. సంగ్రామముగ లొంగిపోవుటయే వారికి కరణ్యము గ కాన్పించుచున్నది. ఆఫ్ఘను సైన్యపు క్రస్తుతస్థితి మిగుల నిరుత్సాహకరముగ నున్నది ఇంతవరకు వీ రన్ని ప్రదేశములందును అపజయమే గాంచుచున్నారు. పిషావరుపట్టణములో కల్లోలము గలిగింప ఆఫ్ఘనులు దలపెట్టిరి గాని, నది జరుగలేదు. కైబరు కిసుమను పట్టుకొను ప్రయత్నము విఫలమయ్యెను. ఇకను సరిహద్దు ప్రాంతముల గుంపులను తమలోనికి తేల్చుకొనుటకు వీరు విశ్వప్రయత్నముల గావించిరి. నూతన సైనికాధికారి యగు నాదరుఖాను గారు, బారి తెన్ను లేని సమరము గావించి, సరిహద్దు ప్రాంతముల వారి సాయముతో ఖాన్లు కనుకుల బట్టుకొనదలచిరి, గాని, వారి ప్రయత్నములు క్రయోజరహితములయ్యెను. సరిహద్దు జాతులలో కొలది మంది మహాహంస్తు దప్ప మిగిలినవా రెవరును ఆఫ్ఘనులలో జేరలేదు. మిహిమిక్కిలి, లూటీలకును దొంగతనమునకును అలవాటుపడిన, అక్రమి, మహాహంస్తు మొదలగు కొండజాతులవారు సమయము దొరకినదే చాలునని భీతచేతస్సులగు ఆఫ్ఘను సైనికులపై బడి చేతి కి చిక్కినంతవరకు లూటీల గావించుచున్నారు.

క్రస్తుతమున, అధికారమంతము అమీరుగారి హస్తములనుండి, సైన్యాధిపతియగు సాలే మహమ్మదు ఖానుగారి హస్తములలోనికి పోవుచున్నదట. ఈయన గతించిన అమీరుగారి విశ్వాసమునకు పాత్రుడయ్యెను. క్రొత్తఅమీరుగారితో కలసిమెలసి యున్నను, ప్రాత అమీరుగారి హత్యలో వీరి కెంతమాత్రము పాలులేదని విశ్వసింప బడుచున్నది. అమీరు అమనుల్లాఖాను గారిపై ప్రజలలో క్రతికూలభావము ప్రబలి యున్నను, సాలే మహమ్మదుగారి లోడ్బుటవలననే, తిరుగుబాటు జరుగలేదని తెలియుచున్నది. హిందూ దేశముపై దండయాత్ర గావించవలెనని, వీర్వర్ధిలో నెవరికి తలంపుగలిగినో తెలియదు. కాని, వంజులు స్వత్రాంతములు వీరిని మోసపుచ్చె నని తెలుపబడెను స్థానిక కలవరము సతితయొత్తులతో వర్ధించి, గంగదగోళ పెట్టుటచే, విదేశీయులెంతటి కురభిప్రాయులయ్యెదరో, యీ విషయ మొక్కటి తెలుపబడెను తెలుపుచున్నది. అంగదేశ క్రతికలు కొన్ని వంజులు అల్లరులను,

“బిగంగంగుకు తిరుగుబాటు” అని వర్ణించి, దేశమునందు క్రవ భూలువృత్తులు కలుగజేసి ననత్యముల వెలిబుట్టుటచే, విదేశీయులలో నెట్టి కురభిప్రాయము వ్యపించినో గ్రహించుట సులభము. కాతెట్లుబిల్లు ప్రదేశము, అందుములమున గలిగిన యశాంతి నడచుటకు, అబిల్లుమొదలుజేసి స్వపరిచాలనా ప్రదానమును త్వరలో గావించుటయే మార్గము. అంతియగాని, దీనిని పెద్దపేరులతో నీలిచ్చి, కఠిననిర్బంధములకు బూనుటవలన, అన్యదేశీయులు మోసపోవుట సహజము.

ఆఫ్ఘను పిచ్చియుద్ధములు జూచి, యితరులు వరిహసి మటయే గాక, హిందూ దేశమందలి ఆఫ్ఘను సయితము సభల గావించి, తమ విముఖతను చూపుచున్నారు లాహోరులోని ఆఫ్ఘనులును, బొంబాయినుండి ఆఫ్ఘనులును, అమీరుగారి చర్యలను ఖండించు కీర్తనముల గావించిరి. బొంబాయిసభలో, సభ్యులుగ సమద్ ఖాను మటేలా గారు దెలిపినటుల, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ఆఫ్ఘను అమీరులతో చిరకాలము నుండియు సఖ్యముగ నుండుటయే గాక, ధన సహాయము గూడ జేయబడిరి. అబ్దుల్ రహమానుఖానుగారి కాలమున, సంవత్సరమునకు 6 లక్షల రూప్యములవంతున బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారిచ్చిరి. హబిబుల్లాఖాను గారి కాలములో, వత్సరమునకు 12 లక్షలధన మిచ్చిరి. యూరపు సంగ్రామము జరుగుచున్నపుడు, ఆఫ్ఘనిస్తానము బాంబాయికు కొటిరూప్యములనిచ్చి వలుభంగుల సాయపడిరి. ఇట్టి యావకార మొనర్చిన బ్రిటిషు వారిపై యుద్ధము ప్రకటించుట మిగులగర్హ్యమునని, బొంబాయిసభలో దెలుపబడెను. బాలివిక్కుల ప్రోత్సాహ మెద్దియో, ఆఫ్ఘనులకు కలదని యూహించబడుచున్నది కాబూలునకును బాలివిక్కులకును వరస్థిరసానుభూతి వార్త లుంపబడుచుండెననియు, ఆఫ్ఘనిస్తానము కొండజాతుల సాయముతో సమస్తతీరమునోక గానిని సంపాదించుటకు ప్రయత్నించుచున్నదయు, కరాచీరేవును స్వాధీనపరచికొనుట వారి ముద్దేశమనియు తంత్రసమాచారము బంపబడినటుల తెలిసినదని, ప్రభుత్వ ప్రకటనము వివరించుచున్నది. ఆఫ్ఘనులకు బాలివిక్కుల ప్రోత్సాహముండిన నుండవచ్చును. కాని బాలివిక్కులకు స్వదేశముగు రున్వాయించే వరకతి శూన్యమగుచున్నది. మిత్రముండలి సైన్యములలోను, ఫిన్నిషు సైన్యములలోను డికోని, బాలివిక్కులు భూమివైసను సముద్రమువైసను పరాజితు లగుచున్నారు. రాజధానిపట్టణముగు వెట్రోగేడు వీరి స్వాధీనమునుండి దాటిపోవుచున్నది. ఇట్టితీరి బాలివిక్కుల ప్రోత్సాహముచే ఆఫ్ఘనులకు గలిగెడిలాభ మెద్దియు నుండదు. త్వరలో ఆఫ్ఘనులు కాల్దేరమునకైసను రాగలరు. తేనిచో పూర్తిగ లొంగిపోవుటయైనను సిద్ధింపగలను. ఆఫ్ఘను సంగ్రామము గూర్చి ఎవరును వ్యాకులకడ నవసరము లేదు.

ఆంధ్రసభలు

ఆశ్వినసంఘ కార్యదర్శులగు హత్తి కంకిర రావుగారు, ధర్మవరమునుండి మాకిటుల తంత్రి వార్త నిచ్చిరి:

“25-వ ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభను 7-వ ఆంధ్ర మహాసభను జరుపుటకై, అనంతపురముందు బలకరమగు ఆశ్వినసంఘ మేర్పడెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభకు రావుసాహెబు పి. ఆదిమూర్తిరావు గారును, ఆంధ్రమహాసభకు హంపయ్యగారును ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి. మూటాగుబిల్లు ప్రచురింపబడినవీయ్యట, సభల



జరుపుటకు నిశ్చయించబడెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున కనుబంధముగ నున్న సంఘము లన్నియు, అధ్యక్షుల నియామకమును మానాంతముగోగ బంధ ప్రార్థితులు.

ఆంధ్రసభలు అనంతపురమునందు జరుగు నోర్పుగ ప్రాయసి సందియమునున్న ఆంధ్రులు, సభలు తప్పక జరుగునని ఇకమీద విశ్వసితమవును. సంస్కరణపుబిల్లు ప్రవేశపెట్టబడిన పిమ్మటనే సభలను జరుపుటకు నిశ్చయించుట, ప్రజాభిప్రాయమున కనుగుణ్యముగనున్నది. సంస్కరణపు బిల్లు ప్రచురింపబడిన పిమ్మట, వేరొక ప్రత్యేకసభ జరుపుటకంటె, ఈమార్గమే సాకార్యదాయకమనుట స్పష్టము. అనంతపురసభలు జయప్రదముగ జరుగుగాక యని కోరెదము. ఈ సభల విజయమునకు, అనంతపురమండలవాసులే గాక, ఆంధ్రులెల్లరును బోధ్యులు యవసరము. ఆంధ్రులు తమ సహజోత్సాహము జూపి, కట్టుదలతో కృషిసలుపునడక, విఘ్నపరంపరలను సులభముగ దాటగలుగుదురు. రానున్న ఆంధ్ర సభలు మిగుల ప్రాముఖ్యమయినవి. సంస్కరణపు బిల్లును చర్చించి, తమ యభిప్రాయము సపరిష్కారముగ తెలుపవలసియున్నది. ఈధర్మమును, ఆంధ్ర సభలు నెఱవేర్చుటకు, ఆంధ్రనాయకు లిప్పుటి నుండియైనను కార్యోత్సాహము గనుబటులు యవసరము.

లాయర్లపై చర్య

ఆగ్రా జిల్లాజడ్జిగారు, ఆగ్రాకోర్టులో న్యాయవాదవృత్తి నవలంబించి 16 మంది స్టేట్స్ మెన్ నేల చర్య దీసికొనబడగూడదో సమాధానము తెప్పమని, నోటిసు నువెను. వీరు గావించిన నేరము, గాంధీగారి అరెస్టుదినముగు 11 ఏప్రిలు తేదిన కోర్టునకు హాజరు గాలేదట స్టేట్స్ మెన్ సమాధానమును శనివారమునాడు న్యాయాధిపతినినెను. తమవృత్తి ధర్మమును తామెంతమాత్రము విడనాడ లేదనెయు, కఠీ దారులు తమ నాదినమున రావలసినదని కోరకుండుటచే, కోర్టుకు రాలేదనియు, న్యాయవాదులు దెలిపిరిట. న్యాయవాదులు కఠీ దారునికి నష్టము కలిగించుచో, కఠీ దారులు కోర్టుకు నివేదింతురు. కఠీ దారులకు లేవనవ్వము కోర్టునకుండదు. క్లయింటలీ సందర్భమున, ఎట్టిఫిర్యాదు చేయలేదు. అట్టితరీ, కోర్టునా రెట్టిచర్య దీసికొనుట కవకాశము గానింపదు. గా. సహ్యుడు ఆలము నబీగారు పట్టణము నందు గాంధీగారి అరెస్టునకు అసమ్మతి జాపబడుచున్నదనియు, ప్రజలలో నెట్టి యల్లరులు గలుగకుండ జూచుట తమ ధర్మమగుటచే తామూకని నిర్వహించుచుంటి మనియు తమ క్లయింతువను తాము వృత్తి ధర్మమును నిర్వహించలేదని మొఱివీడలేదనియు, సమాధానమిచ్చిరి. న్యాయాధిపతి లాయర్ల సమాధానము నంగీకరించి, చర్య దీసికొనకుండమా నెను. జడ్జిగారు తుట్టతుదకు సరియగు మార్గమువలంబించుట సంశోషదాయకము. సందిగ్ధ సమయము లగుదెంచినపుడు, ప్రజల యత్సాహము కట్ట, అధికారులు కొంత శాంతిముద్ధిగో ప్రవర్తించెదరేని, ఎట్టి వివరీతము సభించదని, చెప్పవచ్చును.

గుంటూరు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు.

గుంటూరుజిల్లా బోర్డునకు ఉపాధ్యక్షుల నెన్ని కొను హక్కు ప్రసాదించవలయునని, గుంటూరులో జరిగిన పౌరసభ తీర్మానించి, ఆతీర్మానమును ప్రభుత్వమువారి కంపిముండెను ఈతీర్మానము, పానిక స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము గోరువారి

కవరీని ఆశ్చర్యము గలిగింప జాలదు. కాని, జప్తిమకత్రిక యిటుల వ్రాసెను:

“గుంటూరుజిల్లా బోర్డున కుపాధ్యక్షుపదవి విషయమై, ఉపవిలేఖరియింపిన లేఖను వేరొకచో ప్రచురించుచున్నాము. మాకు దెలిసిన సమాచారము నిజమగుచో, పేరువడసినయొక బ్రాహ్మణేశ్వరు లీపదవికి ప్రభుత్వమువారిచేసిపార్సు తేయబడిరని తెలియుచున్నది. అతని ప్రత్యర్థులీపదవికై కష్టపడి ప్రయత్నించిరి గాని, లాభము గలుగదయ్యెను. ఆపైన నేమి జరిగెను? పానిక కాంగ్రెసు పక్షాభిమానులు, యికముం దెన్నిక పద్ధతి యవలంబించ బడవలయునని, ఆందోళనమారంభించి. ఈయాందోళనకు అధికారులు లొంగునంతటి బల హీనతజాపెదరేమో, మాకు దెలియదు. వారులు గావించరని యూహించెదము. కాని యీ ఆందోళనమునకు అర్థములేకబోలేదు. ఈపాతమురు జేశ్ మందలి బ్రాహ్మణేశ్వరులందరు గమనించి సరియగు మార్గము ద్రొక్కెదరు గాక!”

జిల్లాబోర్డున కుపాధ్యక్షుల నెన్ని కొను స్వాతంత్ర్యము నీయవలయునని, చిన్ని సంస్కరణము నైనను కూడదను వారీకాలమందున, జప్తిమకత్రికము, తదనుచరులును మాత్రమే గానించుచున్నారు. ఈవిషయమిగూడి బ్రాహ్మణేశ్వర విభేదము నష్టపెట్టుట, మరింతపరిహాసాస్పదముగనున్నది.

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారి నిర్ణయము.

నేటికో సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారి పరిపాలనము సమాప్తిజెందును. సర్ ఎడ్యర్లు మూక్తిగానుగారు, రాష్ట్రపాలనా బాధ్యతను వహింతురు. ఓడ్యయరుగారు వంజాబు ప్రజలలో భీతి గలిగింప గలిగిరి. విద్యాధికుల యెవలను, న్యాయవాదుల యెవలను, తమ యసహిష్ణుతను కనుబటదిరి. వంజాబు ప్రజల రాజభక్తిని పొగడి, మిగిలినభాగముల వారిని నిరసిచి, అనేకులలో నాగ్రహము గలుగజేసిరి. తుట్టతుదకు, అన్ని రాష్ట్రములును శాంతివంతముగ నుండ, వంజాబురాష్ట్రమునందు అల్లరులు ప్రజలుటయు కఠినమగు నిర్బంధములు విధించబడుటయు, జరిగెను ప్రజలను ప్రభుత్వమునకు ప్రేమపాశముచే బంధించవలెనను విశాసము వారికంగగ లేకుండెను. భీతివలన జరించెడి రాజభక్తి విలుకడగ నుండనేరదు. ఓడ్యయరుగారి పరిపాలనా సమాప్తికి ప్రజలు చింతనొందరు. సర్ ఎడ్యర్లు మూక్తిగానుగారు, ఉదారభావులని ప్రతీతి. వీరయినను తమ నేర్పుచే వంజాబు ప్రజలలో ప్రబలిన భీతిని పోనాడి, ప్రేమపాశముచే వారిని ప్రభుత్వమునకు బద్ధులజేసి, ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాత్రులయ్యెదరు గాక!

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు :

ఇండియా ప్రభుత్వాభిప్రాయము రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి భారత ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములు ప్రచురింపబడినటుల, నేటివార్తలు తెలుపుచున్నవి. ద్వంద ప్రభుత్వ పద్ధతిని వీరంగీకరించు చున్నారు. మాంటుఫర్డు విధానమును, విరికను తగ్గించి ప్రయోజన రహితము గావించుట శోచనీయము. మిగిలిన వివరముల గూర్చి ముందు వ్రాసెదము.

గా. సి. పి. రానుస్వాయి అయ్యరుగారు

వీరు మద్రాసు లిబరలు సంఘసభ్యులకు రాజీనామా నిచ్చిరని, అన్నానియేతుకు తంత్రీవార్త దెలుపుచున్నది. ఈవార్త నిజమగుచో, అయ్యరుగారి రేపక్షమున జేసినవారని ఎంచవలయును? రాజకీయకక్ష లతివిచిత్రముగ మూర్ఖుడెనుచున్నది. విటికన్నిటికిని, స్థిరత్వ మెప్పుగలుగునో జెప్పట కింకను విలులేదు.

వృత్తాంతములు.

ఆస్ట్రేలియా ఇంపీయలు సేనాధిపతి క్రెక్కెట్టు ఆటలలో ఎనెవ్వవారి నోడించిరి.

నేపాలు యుద్ధశక్తిజ్ఞులగు జంగు బహదూరువారితో తివారగు రసజ్ఞునకు గాను పరలోకములైరి.

పర్షియా ఇంపీయలు బాంకీవారి కాఖాఫ్తాను ముకిటి బొంబాయి నగరమున రాబోవు మాసారంభమునండి ప్రారంభించును.

ప్రభుత్వమువారి కొత్తయుగము జూలై ఆగస్టునెల తరకు, ఆఫ్ఘానిస్తాన్ లోందరలంపన వనూలు నేనుబడిన టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా కత్రిక వ్రాయుచున్నది.

భారతదేశములకు కాశ్మీరపద్ధతులతో వాదికానిస్యకు గరపుటకు వాదికానిద్యాలకు మొకటి బొంబాయినగరమున నెలకొల్పటకు బొంబాయి ప్రభుత్వము వారాగించియు చున్నారు.

ఆకాశవిమానములవలన సంచారము జేయుచు క్రింద బడిపోయిన హాకరుగారి జాడ తెలుసు నింకను తెలియలేదని వాదికామంత్రిత్వమువారు లండను ప్రకటించి వార్తలను తెలియచున్నది.

ఆంగ్లేయులను సేనానండి విడుదలజేసి ఇండ్రుమ కుడిన యనంతరము, ప్రయాణకుల సౌకర్యములకు కారలసినన్ని స్త్రీమర్దనదపుటకు వీ, జంబూనీ వాదికామంత్రిత్వమువారు పార్లమెంటునందు ప్రకటించుచున్నారు.

చీనా, బహుళ సేనములనుండి ప్రయాణికులను, భారత ధూమి నుండి తప్పాలా సందులకు దిసికొని బావులున్న “నెల్లూరు” అనుస్థలము బొంబాయిరేవునుండి 24 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12½ గంటలకు ప్రయాణమై వెల్లి నది.

సామ్రాజ్యదినము బొంబాయి నగరమునందలి జవారి వాడునందు 24-వ తేదీన ౪౮ జగ్గోకానదాను ఉర్బీకన దాను గారు శుభాధిపత్యము వహించిరి, రానుబహదరు శోపి గారు సామ్రాజ్యదినహోత్సవమున గురించి ముఖవ్యసించిరి.

కలకత్తా తపాలా జవాకుల సమ్మె భూర్తిమైనది. కొద్దిమంది తప్ప, తక్కిన వారందరు శుక్రవారమునాడే యుద్యోగములలో చేరిరి. శుక్రవారమునండి నిర్ణీతకాలములయందు కలకత్తా జనరలు, టౌను కమి ఆఫీసులయందు ఉత్తరములు బట్టాదా చేయబడును.

అలహాబాదు నుండి లీడరు పత్రిక సామ్రాజ్యభిక్షుత్వమువారి బ్లాపుప్రకాశనముండి కొన్ని విషయములు మున్న 24-వ తేదీన ప్రయించి యుండెను. బ్లాపుప్రకాశమియు నికను ప్రకటించలేదు. అట్టిపరయమున ఈపుప్రకాశ లీడరు పత్రిక కెల్లుదిక్కినచో కారణము తెలియదని సామ్రాజ్య భిక్షుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

గ్రేటుబ్రిటన్, ఆస్ట్రేలియా దేశములకానిలో ఆకాశ విమాన క్రిడలలో ప్రథములుగా కారిజేయవారికి ఒక లక్ష 50 వేల రూపాయలు బహుమతిగా నిర్ణయించబడినది. ఈ క్రిడలు 1920 సం. డిశంబరు 31వ తేదీన ప్రారంభమగును. ఆనాడు ఆస్ట్రేలియా దేశమునండి బయలుదేరి వ్యాఘ్రము కుటు 720 గంటల కాలమున ఆకాశవిమానమునందలి గ్రేటు బ్రిటన్ దేశము చేరవలయును.

బొంబాయి నగరమున క్రొత్తగా ట్రైఫ్ లెన్సు కంపెనీ నీలురెండు ప్రాంతానింపడికొన్న. జ్యూట్టు ఇన్స్ట్రుమెన్సు కంపెనీయను పేర నొకసంపు 2 కోట్ల రూపాయలు మూలనిధి తో రిజిస్టరు చేయబడినది. మరొకటి తాతాసంపాదకరణ నిర్వహించబడబోవు తాతాప్రాజెక్టుల సామ్రాజ్యకంపెనీ. దీనికి 10 కోట్ల రూపాయల మూలధనము కలదు. ఈ కంపెనీ త్వలో రిజిస్టరు కాబడగలదు. ఈ రెండుకంపెనీల మూలధనము చందాలకలన వనూలుబేయబడినది.

స్థానిక వార్తలు

ఆనందబిలు సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు: ఆనందబిలు సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు, మదరాసు లిబరరీకు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా ఇచ్చిరిని బొంబాయి నుండి వచ్చిన తెలిపిన తెలియచున్నది.

ప్రకటనము:—కోయిలత్తూరునకు శనగలను దిగు మనీషేయటకై వచ్చిన దిగుభాగములు ఆనేకములుగా నున్నందున ఇకముందు మేము తెలియజేయు వరకును కొత్తదిగుభాగములు అంగీకరింపజాల మని నివేదిక సప్లయకు దైర్యముగాక అధికారులకి చూపు ప్రమాదము వచ్చినది.

రాఘవయ్యగారు:—తిరువాత్కూరు దివాను కృష్ణ నాయుగారు ఉపకారవేతనమును తీసికొని రినియూవారిఫామన 3 లక్షలుగా నున్న రాఘవయ్యగారు దివానుగా నియమింపబడి రినియూ తెలుపువార్త ఆసత్యమనియు హిందూప్రతికా తిరువాత్కూరు విలేజుని వ్రాయుచున్నాడు.

శిశువుల ఆరోగ్యము:—వీధివీధులవలన స్త్రీలకును పోకర్లుకడకై చాకలపేటలోని టీకాల ఆఫీసులో మే 25 వ తేదీనుండి ఒకక్రోత్త చికిత్సాలయము ఏర్పరచబడెను. అచ్చట ఎప్పుడును మంజులీపానము సిద్ధముగా నుండు రిని ఆరోగ్యవృద్ధికి చూడు వచ్చినెను.

స్వదేశీయుల యాంత్రికము:—స్వదేశీయుల యాంత్రికమునండి కోరగడిన ధరభాగములను గూర్చి మే 28-వ తేదీన కృత్తినియూ త్రవపు ఆయంబాలయిర్యావారులకై జరిచేయబడెను.

“స్వదేశీ మిత్రము” యుద్ధయాంత్రికమునకు సంబంధించిన ధరభాగముగూర్చి 2-4-19 తేదీన మితులకుంపబడిన ఉత్తవు ప్రకారము, అఖిరము త్రవపు మే 28-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మేయబడును గాన మిరు చీప్ (వెసిడెన్స్) మేజిస్ట్రేటుగారి ఎదుటకువచ్చి యుత్తవులకై కోసవలయును.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్తురిక 1919:—ఈ 1919 సం. జూలై నెల 26-వ తేదీ జరుగు విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్ చిక్కిన దిగుభాగముల సంప్రదించువారు తమ దిగుభాగముల జూన్ నెల 30-వ తేదీ సోమవారము సాయంకాలము 5 గం. లోగ మాతాగూర్తులయినవలె జేర్చవలయును. సకాలమునకు దిగుభాగముల అందనివలె జిజ్ఞాసకులు కావద్దు. అని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నాడు.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:—చింతాద్రికి టిలోని రావుబాద్దూరు సి. కన్నన్ చిట్టియనగారి, నైటు మూలము:—గడపచు శుక్రవారము రోజున స్వామి బ్రహ్మనందముగారి అధ్యక్షతకైంద ఒక సభ కూర్చుండి అందుకే. మదరాసువిల్లేగారు విద్యావిషయముగూర్చి ఉత్సాహినించిరి. ఎమ్. ఆర్. బంబువాధముగారు వారి తరువాత, ఆ విద్యావిషయముగూర్చి ఉత్సాహించిన దానికై ఆది ఆయి క్వర్కసంఘములకు కారణభూతిమై యున్నదనిగూడ చెప్పిరి. అగ్రాసవాధిపతిగారుగూడ దానిని పొగడుచు ఉత్సాహించిరి. జయప్రదములతో సభముగిరినది.

విశ్వవిద్యాలయపు క్యాలెండరు.

1920 వ సంవత్సరమునకు విశ్వవిద్యాలయపు క్యాలెండరు తయారగుచున్నది. పట్టభద్రులగుటకై క్యాలెండరు రెండవ పంపులము ప్రకటనముల వరుసగాను జాగ్రతిగాను సవరణచేయబడినది. కాని వృత్తిజనే “కాలము” సరిగానుండజాలదని తోచుచున్నది. కాన ఈక్రింద జరిపవలసిన సమాచారమును సంజాయిషీ పట్టభద్రులగునది తదితరులును, ఈ పత్రమున సవరణ చేయబడు వలయు సంజాయిషీ నియమ ప్రార్థితులు. ఈపట్ట భద్రులగుటకై అప్పడప్పుడు మారిన దానినిగూడ తెలియజేయవలయును. అట్టివచ్చిన, క్యాలెండరు సంపూర్ణముగా నుండవలదు.

Table with 7 columns: పట్టభద్రులగుటకై, డిగ్రీ పేరు, ఏకట్టకవన సభయందు డిగ్రీ ఒకసంకలన సంవత్సరము, పూర్వపు నిబంధనల ప్రకారము బి. ఏ. ఆయినవో, మాతన నిబంధనల ప్రకారము బి. ఏ. ఆయినవో, కృత్తి తేదీ, చిరునామా.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు:—ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తును వార్షికోత్సవసభ బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరామ శాస్త్రిలవారి యాధిపత్యమున, 1919 సంవత్సరము జూన్ నెల 7-8 తేదీ (శనివారము, ఆదివారము) లయందు నెల్లూరిలో, లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి పురమందిరమున సమావేశమగును. ఆసభకును ఆంధ్రులెల్లరు దయచేసి వరిమత్తును గౌరవింపవలయునని వేడుచున్నార మని, సన్మానసంఘమువారు వ్రాయుచున్నాడు.

కార్యక్రమము:— శనివారము, 7 తేదీ జూన్ 1919 సంవత్సరము. ఉదయము 8 గం. మొదలు 10 గంటలవరకు. 1. స్వాగతోపన్యాసము. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు, 2. అగ్రాసవాధిపతుల ప్రారంభోపన్యాసము.

మధ్యాహ్నము 2 1/2 గంటలకు:—1. ఆంధ్రకవుల యాత్మకము. శతావధానము తిరుపతివేంకటేశ్వరకవులు, 2. ఆంధ్రకవిరణితత్వము. దుర్గా నుబ్రహ్మణ్యకర్కగారు, 3. ఆంధ్రవాక్యకరణములు. వర్ణుల చిన సీతారామస్వామి శాస్త్రిగారు, 4. తిక్కన. మాడభూషి నరసింహాచార్యులుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. 5 వారాయణకళము, పోతరాజు. కడప, బమ్మెర పోతరామార్యమాజుప్రతినిధి.

ఆదివారము, తేదీ 8 జూన్ 1919 సంవత్సరము:—ఉదయము 7 1/2 గంటలకు శాస్త్రవిద్యాసభ (శబ్దలకు మూత్రము) మధ్యాహ్నము 1 గంటకు. 1. కవిత్వయత్నప్రశంస. దండినంబు నూర్వవారాయణ శాస్త్రిగారు, 2. శతభాషాప్రాధాన్యము. కొంమూరి కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. 3. జక్కనకవి పేరుమల్ల అచ్యుతరావుగారు, బి. ఏ. ఎల్. టి. 4. అశ్వలయపాపము. చెడలవాడ మండరరామశాస్త్రిగారు, 5. సాహిత్యవిషయము. ఒంగోలు వేంకటరంగయ్య యంతులుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. 6. సాహిత్యకి సోమనాథకవి. ఆ. రంగస్వామి పరమత్రిగారు, బి. ఏ. 7. ఆంధ్రభాగవత కర్తవ్యము. క్రొత్తపల్లి మూర్తారావుగారు, 8. శతచరిత్ర. వాఙ్మయములకు సంబంధించిన ముఖ్య విషయచర్చ మొ. 9. ఉపసంహారోపన్యాసము (అగ్రాసవాధిపతి) ఆనకాళిముకుందప్రతి తిక్కనసారథుల నివాసస్థానచర్చ జరుపబడును.

ఒకసభ:—1919 సంవత్సరము మే నెల 25-వ తారీఖు ఆదివారము సాతచాకలపేట నమాతమునకుంట్లు కొరుకు పేట నైలుప్రేమనంద్ర ఉత్తర మదరాసు కంసాటిమరుల సంఘము అను సోకసభ జేరిరి. ఆపుష్కలంతులుగారు ‘మన గృత్తులు’ అను దానిని గురించి కొంత ఉత్సాహించిరి.

మదరాసులో మరణముల సంఖ్య:— 1919 మే 24 తేదీతో అంతమయ్యెడి వారముతో 1000 కి 48.9 తులన మరణములు కలిగినవి : మౌనమున 11 గురుకు, కలరా వలన 8 గురుకు, ఇంట్లయొజాతలన 3 గురుకు, జ్వరములవలన 40 మందియు మరణించిరి.

కృష్ణమొత్తర పరగణాల విషయమున నీ క్రిందివారు గూడ తమరాజధక్తిని గెలుపుచు సహాయ మొందించెదరుని. చాంతారాజు, రాజాద్వైపాసింగు, శాల్మియాప్రేమ కౌన్సిలు అధ్యక్షుడు, లోహితనవాలు, జూబాడిప్రేమ కౌన్సిలుగారి నీ నియత మొందరు మొదలగువారలు.

ఉత్తరమందలి స్థితిగతులనుగూర్చి తా మిదివరలోకలె నిపునును తిగిసంత సహాయముచేయ సిద్ధముగా నున్నట్లు రాజా పద్మసింగుగారు తెలియబరదిరిని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

స్త్రీలు, రాజకీయములు.

జూనూరు యోగదీపక కైస్తవసంఘము వారి సభలో నుభవించియు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము చెప్పిరి. విల్లింగ్డను సలిగారగ్రాసవాధిపత్యమునకు వహించిరి. యుద్ధమారంభ మైన వెనుక ఇంగ్లండునందలిస్త్రీలును, హిందూజాతీయందలి అతి వాదులను దాల్చిన వైఖరులకు గల కృత్యాసము చాలవిశేషము. యుద్ధమారంభము కాగానే అంగ్ల స్త్రీలు తమ ఆంగ్ల భవమును వీడి అన్ని విధముల యుద్ధమునకు పోడ్చుచిరి. అంగులవలనారి సంతకం కలితీరముగ నెదిరించుచున్నవారిల్ల వారకనుమాలుగ మారి అందలి సమృద్ధివై నోక్కిమానుగ వారికి ఓట్టులయ్యి అధికార మొసగుచును. హిందూజాతీయందలి అతివాదు లింతులకు కృత్తిరేకముగ ప్రవర్తించి అందువలన తమ కార్యమును పాడుచేసికొని హిందూజాతీయంతలకు కోపావేశమును వ్యాపింపజేసిరి. ఇందువలన స్వపరిపాలనోపలబ్ధికి చాల అలంకము గలుగును. నిజముగ అంగ్లస్త్రీలు హిందూజాతీయ పురుషులకంటె నెక్కువగా రాజకీయ యావృష్టి కృత్తికరించిరి.

హిందూజాతీయ పురుషులను గలగల వచ్చి సంస్కరణములను గూర్చి అతడిట్లు చెప్పెను. ‘మాంబేగృహే ముప్పుపర్చుచే దికలో నూదించిన మార్పులకు మారంగీకరింతులలో అంగీకరింపజో నేనెఱుగను. అంగీకరింపినను మారినను వార్త మొలుపారంగీకరించి కానియ మార్పులనుమాత్రము మనమంగీకరింతుము. సంస్కరణములనుగూర్చి మన అభిప్రాయములెట్లున్నను ఒక మారు విశ్లేషింపబడినపెనుక వాటినునకరించి నడచుకొనుట మనకు లాభపరదము. మరియు మనవిధ్యుక్తికర్తవ్యము. మనకుందరము చేయగలగుపని యింకొకటి యున్నది. మనచేత నైకన్ని విధముల యుగారపియింతులకును, భారతీయులకును గల సాంఘిక స్నేహ సంబంధములను దృఢపరచుట చేయుట. సంస్కరణము లనోగ్యోగ్యస్తేవాధానమునన నెంత విజయముకలముగా మారునదియు, రాజకీయజీవనమున గలుగు కలహములు సాంఘిక జీవనమునలన నెంతవరకు క్రిస్తునదియు మనకందఱుకును నుకృత్యము. రెండ జాతులను కలియజేయుటలో మిరుమిటి తినెనంత ప్రయత్నము చేయవలయునని నేన మిమ్ము గోరుచున్నాను. ఈపని చాలవరకు స్త్రీలవలననే జరుగవలయును.

దబ్బుపూరకమును గూర్చి విమర్శించుచు వైయు ఆఫ్ ఇండియా ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. వెండినై ఆఫ్రికాకుండు అధికార మితలో తొలగిపోవునని అందరికిని తెలిసియుండెను. అందులకు హిందూజాతీయంగ్ల తగినయే గాటులను జేయవలసియుండెను జూలైలో సమావేశమై గవర్నరు మెంటు వారి భావిపద్ధతి నిర్ణయింపకుండి కమిటీవారి నివేదికకొఱకు కాదుకొని యుండక సోమలననది. విస్తృతపు విషయస్థితి నెదుర్కొనుటకు హిందూజాతీయంగ్ల తగిన ఏర్పాటులను జేయవలకుండు నేని అందును గూర్చి తా మే మి చేయ నిశ్చయించుకొని నది యు ప్రకటింపవలసివదిరి ఆఫ్రిక ఇండియా ప్రభుత్వము వారిని హెచ్చరించుచున్నది. ఎరువతి వ్యాపారము సభివృద్ధి చేయుటకు స్పష్టమగు మార్గము నేర్పవలగోరుచున్నది. వాదెములను దాచుకొను అలవాటును పూర్తిగ తొలగించుట కవిధికారులు తగిన ప్రతిష్టాపనను నెలకొల్పి పని చేయవలయునని యది కోరుచున్నది.

బొంబాయియందున్న రాజధక్తిపరాయణులకు ఆపు గనులు నిన్న రాత్రి నూరురాసునంతోక సభ నొనరించి ఆపు గను అమాయచర్యకుఁబడించిరి. సుమారు 8000 మంది సభ్యులు వచ్చిరి. కాదుదాఖను పతేలుగారు సభాధిపత్యమునకువహించిరి. అధ్యక్షులు గంభీరమగు ఉపన్యాసమునిచ్చి అమాయ అమానుల్లాగారి చర్యను విమర్శించి ఆది చాల గర్హముగనున్నదనిరి. పిమ్మట వారిచర్యకు ఁదించుచును జార్జి సార్వభౌముని పట్లను, ప్రభుత్వమువారి పట్లను తమ కత్తింత అభిమాన తాత్పర్యములు గలవనుచు నొక తీర్మానమును జేసిరి.

క్రొత్తలెట్టి నెంటు గవర్నరునర్ ఎవ్వరైన మెక్ల గనుగారు నర్ మైకేలు ఓడ్డెయరుగారివద్దకుండి చార్జి నిపుచ్చుకొని మామూలు కార్యక్రమము 25-వ తేదీ నాడు సాయంకాలము 6-30 గంటలకు కొన్నింటి ఘోషనలో జరిగెను.

హిందూజాతీయనండి దక్షిణఆఫ్రికాఖండమునకు పోవు రైల్వేవార్తలు 24 గంటలు ఆలస్యముగుచున్నవని బొంబాయి నగరములోని, ఈవ్వరకు తెలిగిపుకంపెనీ జనరలు నూర రింటెండెంటుగారు నివేదించుచున్నాడు.

(Xర సంశ్లికానూబంధము)

రాష్ట్రీయాంశము

పరిశోధక ఫలితములు.

కడపటిదినచర్య.

సత్యాగ్రహాలమీద సమ్మనులు

అధికారుల నిరంకుశత్వము

1919 సం॥ మే నెల 26-వ తేదీ సోమవారము.

అక్కింగు వారసునికా ప్రజ్ఞాను.

హిందూపృథ్వి కా ముద్రబాలయ నిర్వాహకుని వద్దకు 2000 రూపాయల ధరావతీను ప్రభుత్వము వారు కోరి యున్నాడు. ఇందులకు తగినచర్యను తీక్షణమే తీసికొనుటకు ప్రతి పాతవుతు భర్తయు. ఈచర్యకుగూర్చి ప్రజలలో గలిగిన భయమును వెల్లడించుటకు ఒకసభ జరుపుట అగ్నివనరము కాని చదరానులాని నాయకుల నేతలు ప్రస్తుతము దొరతనందున దీనిని అపీవేయవలసివచ్చినది. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన వాల్లెరకును నేన ఒక సూచనను గానించుచున్నాను, ఇంతకాలమునుండియు మిగుల దైర్యముతో తన నిర్భయ భర్తయును నిర్వహించినట్టిహిందూపృథ్వి ఈ నిరంకుశ చర్యకు పాలుగాకుండ నుండునట్లు మనము కృషి చేయవలయును. ముద్రబాలయంత్ర కాననమునుబట్టి ఈ చర్యపై హైకోర్టులో అపీలుచేయుటకు వీలులేదు. ఈ ధరావతీ నాయకు ప్రభుత్వమువారు విశేషరచనకొన్న నే గాని అట్టి అపీలుచేయుటకు వీలులేదు. నుండు జరుగబోవు సభలో ఈ ధరావతీను కోరుటకు కారణముని తెలుపబడిన సందర్భము నిర్వాహకును మరల హిందూపృథ్వి ప్రచురించవలెననియు న్యాయమున ఈధరావతీను ప్రభుత్వమువారు విశేషరచనకొన్న చిరు చేయవలెననియు ఒక తీర్మానమును గానింపవలెను. దీనిపట్టు దీనిపై హైకోర్టులో అపీలుచేయించును. ఈ లోపున తన లెల్లరును ప్రభుత్వచర్యపై ఆసమ్మతిని దెలుపుటకు ఒక ధని ప్రజా స్థాపింపవలసియున్నది. ఈ సూచననుబట్టి తనయు లెల్లరును వర్తింపదగిన దలచుచున్నాను.



5-వ గంజాము మండల సంఘసంస్కరణ సభ.

బాధకల సమావేశమగుట.

(మాత్రత్యేక విశేషావధి నుండి)

5-వ గంజాము మండల సంఘసంస్కరణసభ బాధక గ్రామములో ఈ నెల 19 కు లేదని సమావేశమయిన ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు డి.వి. శారాయణ తంతులుగారు తమ ఉపన్యాసమున బాధియాభివృద్ధికి సంఘసంస్కరణ మొకవరకు తోడ్పడునో అనువదయముగూర్చి చర్చించి, రాజకీయ విషయములందువలెగాక సంఘసంస్కరణ విషయములో భుజులము మీదనే భర్త మధారపడియున్నదని చెప్పవచ్చుననియు సంఘసంస్కరణోద్యమ విజయమునకై ఎల్లరును కత్తివంచనలే కృషి సల్పుటలనన దనియు వీరు సభ్యులకు హెచ్చరించిరి.

వి. వి. జోగయ్యకుంటులుగారి ఉపసాదముపై వి. వి. శుబ్బారావుకుంటులుగారు అభ్యుత్తరీ వహించి, వారి ఉపన్యాసము యిదివరకే మీ ప్రతికాయంక ప్రయోగపడింది.

ప్రభుత్వమున వరకులక్షణముగూర్చి చర్చజరిగినది. వి.వి. జోగయ్య జి. యెస్. రామకృష్ణ, కె. వి. రంగశాస్త్రిమిగారు ఉపన్యసించిరి. సాంఘిక పరిశుద్ధ్యముగూర్చి పి. కెంకటేశ్వర్లుగారు ఉపన్యసించిరి. జేజీయ్యయ్యకై వర్తవిభేదములను రూపుమాపరలేని బాధ్యుని గిగారు ఉపన్యసించిరి. డి. వి. జగన్నాథరావుగారు శ్రీస్వాతంత్ర్యమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. పి. యెస్. రామమూర్తిగారు అంతర్జాతీయభేదమును తొలగిపోవలెనని వాదించిరి. గొంతునీయలగు వట్టెలుగారి కర్ణాంతరవివాహ కాసనమును గూర్చి ఆమోదించుచు శాస్త్రపతి శారాయణ మూర్తిగారు గంభీరోపన్యాసమును గావించిరి.

రజస్వలాసంతక వివాహములను గూర్చి డి. వి. శారాయణగారు ఉపన్యాసము నొసంగిరి. ఈ సంఘసంస్కరణ సభలో ప్రధానాంశమే మనవ్రాత్యవార్త వరాయణలగు జి. జగన్నాథ శాస్త్రిమిగారు సంస్కరణ ఉద్యమమును ఆమోదించిరి. 30 సంవత్సరములకు తక్కువ వయస్సుగలవారు ఈ ఉద్యమమున మిగుల బాగ్రతతో వర్తించవలెనని తెలిపి యుండిరి.

అభ్యుత్థాని అంత్యోపన్యాసము అయిన రేరవాక తిత్తి బలరామయ్యగారు అభ్యుత్థులకు కందనము లభించిరి.

ఈ సభలో పూర్వార్చన వరాయణులగు బ్రాహ్మణులును బ్రహ్మసమాజములనుగూడ పాల్గొనియుండుట యొక విశేషము.

ప్రభుత్వ గంజాము మండల ఆస్తిక మహాసభ.

బరంపురం.

(మాత్రత్యేక విశేషావధి నుండి)

మదరాసు రాజధానిలో ప్రభుత్వర్యాయము మండల ఆస్తికసభ ప్రభుత్వమున గంజాములో జరిగినది. 50 మంది శ్రీ పురుషులు ప్రతినిధులుగా విచ్చేసినందుండి. ఆస్కాలో జిల్లా మునిసిపలుగానున్న కే. కల్యాణస్వామిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగా నిండిరి.

మదరాసునుండి కచ్చిన ఇ. నుబ్బుకృష్ణయ్యగారును గుంటూరునుండి కచ్చిన పి. నరసింహాచారిగారును ఉపన్యాసముల నొసంగిరి. పికాపురమునుండి ఎ. సోమశాస్త్రిగారును, కటకమునుండి బాలు విశ్వశాస్త్రిగారు గారును, కలకత్తా నుండి మహేంద్ర పట్నాయక్ గారును వచ్చియుండిరి. మండలములోనుండి డి. వి. శారాయణగారును, ఇకటూరి శాస్త్రసరాజుగారును న్యాయశాస్త్రము మూర్తిగారును, వి. శాగ్వేంద్రరావుగారును, కే. రామమూర్తిగారును, యు. వేంకటాచలంగారును, యెస్. పి. స్వామియన్నగారు సభ నలంకరించిరి శ్రీ ఉపన్యాసకులలో శ్రీమతి. జేజీబాయి, ఆర్. గుండరమ్మగార్లు కలరు.

ఆర్. బాలకృష్ణరావుగారు ప్రార్థనగావించిరి. సంఘ సమర్థమునుగూర్చియు సంఘసేవను గూర్చియు ఉపన్యాసములు జరిగినవి. ఉపన్యాసములు ఆంధ్ర ఆంగ్ల, ఉత్కల భాషలలో నొసంగబడినవి. సంవత్సర ప్రారంభము నుండి అంతము వరకు కార్యనిర్వహణమును గావించవలెనని శీర్షానికంటుడి, తదను గుణముగా ఒక ధ్యాయపంథును ఏర్పరచబడినది. వి. సన్యాసిరాజు, డి. వి. శారాయణగార్లు కార్యదర్శులుగా నియమితులైరి.

రాజోపు సంవత్సరమునకు ఈ సభ బరంపురమునకు ఆహ్వానింపబడినది.

రెండు సగంకీ ద్రవములు జరిగినవి. ఆదిభూడి సోమ శాఖరావుగారు రామమోహనరాజులను గూర్చియు, దయా కరునిగూర్చియు మారికథాకాలక్షేపము గావించిరి. 200 మంది కంటే ఎక్కువకు సంఖ్యగల వీధులకు అన్నదానము చేయబడెను. ఈ సభయందు ప్రధానవిషయ మేమన ఆంగ్లమును ఉత్కలమును తమ బాలివిభేదములను మరచి మానవసేవ గావించ వొడగిరి.

ఎన్నికలు-బ్రాహ్మణేతరోద్యమము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

ఆయాస్య కృష్ణా గోవావరీ గుంటూరు మండలముల స్థానిక సంస్థల పక్షమున మనచట్టనిర్మాణసభ నలంకరింపఁ బ్రయత్నించుచున్న కొంద వేంకటకృష్ణ పంతులు 2 111 బి. మాత్రా వేంకట రెడ్డి శాయణుగార్లు యోగ్యతా యోగ్యతలనుగూర్చి యీ ప్రతికాయం చాలమంది దిద్దటకు చర్చించియున్నారు. మూడవవారగు రా. సా. మాదిగి వేంకటరత్నము శాయణుగారిని గూర్చి ప్రతివాదును మాకు తెలియదని విదరుచున్నారు.

211 బి. మా రామచంద్రరావు పంతులుగారు తిరిగి తమ స్థానముక్రమించుకొన ప్రయత్నించుచో నిష్ఫలముగ శాశ్వతమైన బహుమతలకు స్పృహ. వారి వారి వారి ప్రయత్నించుటలేదు. ఈ ప్రయత్నించు చున్నారో రామచంద్ర రావు గారిని మరవంపగల వారొక్కరును యున్నట్లుతో చదు. ఆయనను యెరిగినవ కొకరి నెన్నుకొనక తప్పదుగదా!

వేంకటకృష్ణగారిని గూర్చి యేకమంది యిదివరకు వ్రాసినట్లుగా, చర్చివర్తనముగ వాని నిట నుల్లేఖించుట అంతయవరము గాదని తెలుపెను.

8-వ లేదీ వత్తియందు కామూ వేంకటాచలపతి చౌదరీగారు వ్రాసిన లేఖనుండు వేంకటరెడ్డి శాయణుగారి యభిప్రాయములు ప్రకటింపబడినవి. ఈక్షుగల్లు గ్రామమున శాయణుగారిలో జరిగిన సంభాషణమున పాల్గొనినవారలలో నేరొకడను.

కాళా ప్రాచీనధర్మహితులగు రాజకీయ సంస్కరణ ములను వారొల్లరు. రెంటు కాసనములందు భయపడకుల నిన విషయమెద్దియు గన్పట్టదట. పాలుగారు నహిరమా కంక లేమన అరాచకోద్యమ మున్నట్లు యొప్పకొనరుట. కాతన దొరతన మిట్టిచట్టముల నిర్మించుకొనవలసి వచ్చినదట. ఆదు అట్టియక కలకాళములేమందుట మాత్రము తమకష్టములేదట మన రాజధాని కీసామెన్నడైన వర్తించేసిందో నత్రుడా డేపింపరమ్మనుట అపుడైన కాసనముల బాతేపించెదరా? లేక మన రాజధానికీ వర్తించ వేంకటాచలపతిగదా? అని నేనడుగ ఇల్లుకు చెప్పబాలమనిరి. అనంతరము శాయణుగారి నిట్టిగిరిమి "మీరు జేయుచుచో సభకనయాములై రెంటు కాసనములగూర్చి పూర్వముగ మీరనమ్మిరిని తెలియిచ్చిరి లేని వేంకటకృష్ణగారిని తమ వ్రాయుటలకుండి విరమించ జేసెదము" ఇందులకు శాయణుగారుభర్తృత్వమున కాకించెడు గడువు గడచిన వెనుక నివదయమును గూర్చి యెరిపవచ్చుననిరి.

ఇకమూడవవారగు వేంకటరత్నము శాయణుగారు. వీరినిగూర్చి ఇంతవరకు వ్రాసిన వారి కంటెతెలిసి యున్నదో శాకున అంతయ; కాని, వై వాయన వీరును బ్రాహ్మణేతరోద్యమము నూకొట్టగ వ్రాసిన ప్రయత్నించు చున్నారనుట తెల్లము. పాదము బ్రాహ్మణేతరోద్యమము వీరి చూలమున రెండుపక్షములగుట కడుంగడు విచారకరము.

వరసూర విశ్వేషముల కాకరమెయ్యెను శాకులవన్నిటికీ జేర్చి బ్రాహ్మణేతరోద్యమ మను నకుంతనముచే శాస్త్రి విరి మోవర్తనను క్రీయ క్రీయముగ నందుండి కమ్మచారు భేదించుకొని బయల్పడుచుండుట కంకము సంకసము. వేంకటరెడ్డి శాయణుగారు బ్రాహ్మణేతరోద్యమ స్థాపకులలో శొకరని భిత్తిరి. ఇంతకు పూర్వము వీరివాదము స్వరాజ్య వాదము. భావము లతి నిశితములు. వ్రీసంగము లాచేజనకములు. మతీయు భయరహితములు. స్థితిగతులిట్లున్నవి. ఇదమిథ్ మని భవితవ్యమును నిర్ధారణముచేయు భారము శాస్త్రే జేసి కొనెను. ఏలననగా బ్రాహ్మణేతరోద్యమమువారు వారిలో మిమ్ములక గలిపికొని యుత్తిన యోగ్యతావ త్త్రీయను మీకు గలదని తెలుపింపవలె మూర్ఖత మొకడలేను. జేజీయ్యయ్య గారి ఉపకారు తెనో అవకారులెనో విమర్శించుకొనక బాలనంతటి ఆజ్ఞానము మీయందు గన్పట్టకు గావుననే.

గారపాటి ఆంజనేయ చౌదరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కా కార్యాలయమున వెలకుదొరకు పు స్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంవత్సరాది సంచికలు.

Table with 3 columns: Title, Price, and Remarks. Includes items like 'ఆంధ్ర చరిత్ర', 'మొదటి సంచిక', 'రెండవ', 'మూడవ', 'నాల్గవ', 'ఐదవ', 'ఆరవ' with prices ranging from 1.0.0 to 1.8.0.

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇది ఆంధ్రమున సభాధ్యక్షుల యువ శాస్త్రములు, ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుల యువశాస్త్రములు వీర్ర చిత్రీకరణములు, చిత్తు శిర్షానములు సలక్షణముగా వక్కని శైలిలో చెడ్డఅక్షరములతో ముద్రింపబడి యున్నది. మొ. ప్రతి 1-కి 1-8-0

3. ఆంధ్రనిర్వక భాశాల: విద్యావ్రవృత్తి.

ఇది శ్రీ యశ కట్టనంది రామలింగా రెడ్డి గారి విరచితము మొ. ప్రతి 1-కి 0-4-0

4. ఆత్మజిజ్ఞాస.

దయ్యయల సభ్యులమును గురించిన కాశ్రీ యవర్స, సా. జగన్నాథస్వామి వి. ఎ. గారి విరచితము మొ. ప్రతి 0-8-0

5. శారదాంబ.

సంఘముచాగ్గాన సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు చూపబడినది. ఇది శ్రీ భర్తృహోధిని యను శాటకము మొ. ప్రతి 0-4-0

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏకంకము: చక్కనిశాటకము. కోక లై వేంకటరమణ గార్లు వి. ఏ. గారిచే వ్రాయబడినది మొ. ప్రతి 0-8-0

7. అమృతవల్లి.

మొ. ప్రతి 1-4-0

8. బుద్ధచక్రము.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్తు పరిశీలలో బహు మతులను బడసిన కంచపట్టి కనకమ్మగారిచే అనువాదించ బడినది. మొ. ప్రతి 0-8-0

9. కవిత్వతత్త్వ విచారము.

శ్రీ యశ కట్టనంది రామలింగా రెడ్డి ఎం. ఏ. గారి కృతము మొ. ప్రతి 1-8-0

10. తృణకంకణము

మొ. ప్రతి 0-4-0

11. స్నేహలత

మొ. ప్రతి 0-4-0

12. ఏకతామా లిప్తికరంప

మొ. ప్రతి 0-4-0

13. ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వమును తెలుపు చిన్ని పుస్తకము మొ. ప్రతి 0-2-0

14. ఘోక లే చిత్రపటము

మొ. ప్రతి 0-1-0

(సోమగుమ్మ వేలు.)

చిరునామము:—

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కా కార్యాలయము

సోమగుమ్మ 212 మద్రాసు

# ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము.

(అయ్యజేవర కాశ్యప రావుగారు)

మన జాతిలోని మహమ్మదీయులకు 'ప్రత్యేక సంఘ' పై యోగ్యము. వారిలో వారికి సంబంధ బాంధవ్యములు గలవు. వారిమధ్య భావ అచార్యకరమైనములు సాంప్రదాయములు మొదలగునవి యొక పై యొకవి. అటులనే క్రైస్తవులు సీక్కులు ప్రత్యేక సంఘములై యున్నారు. కాని బ్రాహ్మణేతర గ్రంథ మనది యొకటి లేనేలేదు. హిందూసంఘమున్నది. హిందూసంఘములో సంతర్భాగములుగ బ్రాహ్మణులు త్రివియులు వైశ్యులు కమ్మవారు రెడ్డు కాపులు తెలంగాలు, కలమవారు, చాకల్లు, తుంగల్లు, సాతానూలు, తుడిగల్లు, జేవాంగులు, ఎరుకలు, ఏనాదులు, మాలలు, మూడిగలు మొదలగు కులములు గలవు. (వాక్ బ్రాహ్మిక) బ్రాహ్మణేతరమున నదము మన దొకతమువారి దోష్టములు కొరకు కల్పించింది. ఈపదమును నాయరు వర్ణమువారి యాగ కీర్తినికొరి. కమ్మవారు బ్రాహ్మణేతరులై యున్నారు. ఇట్టికడములనే వాడియెడల కమ్మవారు త్రివియెకలు వైశ్యేతరులు కావేతరులు చాకలేతరులు మంగలేతరులు మూడితరులు నని చెప్పవచ్చును. ఇటులనే బ్రాహ్మణులు త్రివియెకలు కమ్మేతరులు మూడితరులు నని చెప్పవచ్చును. ఇట్లు ప్రత్యేకము వారికిని చెప్పవచ్చును. హిందువు లందరకు ఒకే జాతియై ఒకేభూమిల సంకలితవై ఒకే భూమి కాగలకను గలిగి ఒకే మతసిద్ధాంతములను ఒకే భక్తికామ్యములను ఒకే భక్తితీత్రములను శ్రీ యాత్రలను ఒకే జాతులను నేవాయములను మహమ్మదులు బుహులు అవతారములను భక్తులను జ్ఞానములను ఆచారములను సాంప్రదాయములను సమ్మికను జాలిభేదములను విగ్రహారాధనను గల్గిన వారగుటవలన ఒకేసంఘమువారిని చెప్పవచ్చును. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, సీక్కులు, మన జాతిలోని ప్రత్యేక సంఘములై యున్నవి. ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్య మనది సాధారణముగా కొద్దిసంఖ్య గలిగియున్న ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమును గలిగినట్టియు సంఘములకే ఇచ్చుట అన్యజేవరములోని ఆచారమై యున్నది. గాని జనులసంఖ్యలుగనున్న సంఘములకు వర్తింపదు. కనుక క్రొత్తయొక కట్టయందు హిందువులకు మిక్కిలి తక్కువ సంఖ్యల మహమ్మదీయులకు క్రైస్తవులకు సీక్కులకు ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్య మిచ్చుట న్యాయముగ నున్నది. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును పొందినవారు తిరిగి తక్కిన అందరితో కలిసి వోటచుట్టుకుగాని తక్కిన స్థానములకై పోటీకి నిల్చుటకుగాని నీలందరు.

కృత్రిమ ప్రాతినిధ్యము కొంతకద తప్పును. కనుక జమిందారులకును, వెయ్యరూపులకు ఆదారము భూస్వాములకును, హైదరాబాద్ కులకును, యూరొనియన్ కులకులకును, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగుబడుచున్నది. జమిందారులకు ప్రాతినిధ్య మొసగుబడుటకు జమిందారీయకులకు. కూడ ప్రత్యేక స్థాన మొసగుబడుటకైన కొరకు సుమంజసు. ఇందువిషయమై జమిందారీయకులు ఇదివరకు తినియోందోలేనము చేయకుండుటకైన వారికి ప్రాతినిధ్య మొసగుబడలేదు. ఇప్పుడైనను మేల్కొని జమిందారీయకులు తమమార్గమును కాపాడుకొనకపోయిన యున్నది. ఒక స్థానము మద్రాసు సర్వకళాశాల కొనగబడుచున్నది. క్రొత్తజేములోను కర్మకళాశాలలకు ప్రాతినిధ్యముగలదు. దేశములోని కామ్రూజ్ ప్రాంతమున కంతకును సర్వకళాశాలలే స్థానములు గనుక వాటిని గౌరవించుట స్వాభావికమై యున్నది. తక్కిన 61 స్థానములలోను 9 స్థానములు ప్రత్యేకముగ కొన్ని గొప్పయ్యునిపాటిల కియ్యబడినవి. ఇందులో మద్రాసు కట్టణమునకు 5 స్థానము లియ్యబడుచున్నవి. మద్రాసు కట్టణ మొక ప్రత్యేక జిల్లా గనుక కొన్ని స్థానములు పొందదగియున్నది. తక్కిన మునిసిపాలిటీల కిచ్చుట మాత్రము న్యాయముగా కనపించుటలేదు. తక్కిన 52 స్థానములను రెండుల స్థానములయే చెప్పవచ్చును. వీటిని జిల్లాలమీద పంపిణీచేయ మనకష్టమైజిల్లాకు నాలుగు స్థానములు వచ్చును. ఈజిల్లాలో 55 వేల వోటర్లు గలరు. బందరు జెజువాడ ఏలూరు న్యూనీపాటిలలోను ఇరవేవేలవల ఇంటికిన్న వృత్తినిన్న ఆదాయపుషన్న ఇచ్చువారు 15 వేల వరకుండవచ్చును. తక్కిన 40 వేల వోటర్లును 20 రూపాయలకు తక్కువగాని కన్న నిచ్చు రెండులై యున్నారు. ఆంధ్ర కాష్ఠీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారి కొరక 10 రూపాయలకన్న నిచ్చు రెండులందరు వోటర్లును నుండవలెనని, ఈరెండుల

లో బ్రాహ్మణులు మొదలు పంచములవరకు కులవివక్షణలేక కన్న చెల్లించి పొందువు లందరును కలసికట్టికొని కమ్మవారులకు కమ్మవారు కాపులు రెడ్డు వోటర్లలో నధిక సంఖ్యాకులుగానుండును. మనజిల్లాలో కమ్మవారే ఎక్కువమంది వోటర్లుగా నుండును.

ఈ పద్ధతిగాక హిందువులలో ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మనవరకు అను విషయమును యోచించును. త్రివియులు మొదలగు హిందువులలోని అన్నికులములవారినికలిపి బ్రాహ్మణేతరులను ఒక సంఘముగా నెంచి వారికి కొన్ని స్థానములను బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేకముగాకల్గిన స్థానములను ఇయ్యవలసినదని యొక పద్ధతి. ఈ పద్ధతినే తాము ప్రస్తుతము కొడుచున్నామని శ్రీ రామబహద్దరు కూర్మా వెంటరెడ్డి నాయకుగారు నెలవిచ్చిరి. త్రివియుల యొక్కయు వైశ్యుల యొక్కయు కమ్మవారియొక్కయు చాకల్లు మంగల్లు ఎరుకలు, ఏనాదులు, సాతానూలు, గొండ్ల, తుడిగ మొదలగు జనాభా రిపోర్టు ప్రకారం గల నూట యిరువది పెద్దకులములయొక్కయు మార్గములను కాపాడుటకు కాపులలోద్భవులకు ఒక నాయకుగారుగాని ఒక నాయకుగారుగాని అన్న తీర్మానమును పుదు ఈజిల్లా కులములను బ్రాహ్మణులు కలిసిహిందువులందరియొక్క నాట్యులను కాపాడుటకు ఒక బ్రాహ్మణపంతులుగాలే అప్పుడుకాక యూహించకకమ్మగాకున్నది. చట్ట నిర్మాణ సభలలో మనకులముల విషయములను ఏమియురావు విద్యకీర్తిగ్రంథసాయము అటుకారీ చేలిపములు మొదలగు అందరి కమ్మకులములకు సంబంధించిన విషయములే చర్చి కలవను. ఏ కులస్థులైనను ఒకటే. సమర్థతతోను ప్రజలతెచ్చున విషయముగాను అధికారకర్మమువారి మోమాటము లేకను పనిచేసెడి వారు మాత్రమే ఎన్నికొన నర్హులు. బ్రాహ్మణులకును త్రివియులకును చాకల్లులకు ఎరుకలకును ఇతర కులములకును ఎట్టి సంబంధమున్నదో తక్కినకులములలో ఒకరికొకరిని అట్టి సంబంధమే గలదు. బ్రాహ్మణులను విడదీసి తక్కిన అన్నివర్ణములవారినిఒకటిగా చేయ సాధ్యమయ్యును బ్రాహ్మణులు సహా హిందువులందరకు వికమత్యము గలిగి ఒకసంఘమువారి మన నుద్దేశముతో కలిసిపనిచేయుట యసాధ్యమే గనుక ఈపద్ధతిలో ఎట్టిన్యాయమునుగానరాదు. ఇంకొక త్రివియులను వైశ్యులను అగ్నికుల త్రివియులను పంచములను ఇంకొకరిందరు కులస్థులను కమరకులములకు ప్రత్యేకముగా ప్రాతినిధ్యమును గావలయునని సభలలోకొరియొందిరి కనుక ఈపద్ధతికైన అంతరికలములు వెంటనే కలుగు ను

మరియుక పద్ధతి ఇంతకన్న ముంది. రాజధానిలోని పెద్దకులముల వారందరికిని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట మూడు ర లక్షల జనసంఖ్య గల క్రొత్తులము వారికిని ఒక్కొక్క స్థానము లభించును. బ్రాహ్మణులు 12 లక్షల మందిగలరు. రెండుస్థానములు వచ్చును. ఇటులనే త్రివియులకు ఒక స్థానమువచ్చును. వైశ్యులకొకటి వచ్చును. కమ్మవారు 12 లక్షలమంది గలరు. రెండుస్థానములు వచ్చును. రెడ్డికొకటి కలమవారికొకటి చాకల్లకొకటి వెల్లాలకు రెండుస్థానములు పంచములకు 64 లక్షల మంది అయినందున వదిస్థానములు ఈ విధముగా 52 స్థానములను హిందువులందరిలో పంచివెట్టకలెను. అప్పుడు కృష్ణాజిల్లాలోనున్నట్టియు ప్రకృతిజిల్లాలోనున్నట్టియు లెండులైవల సేయుజిల్లాలలో నున్నట్టియు కమ్మ

వాకులకిని ఇద్దరు కమ్మవారి నెన్నుకొనవలయుండును. ఇట్లునే అన్నిజిల్లాలలోని బ్రాహ్మణులందరును కలిసి ఇద్దరు బ్రాహ్మణులను ఎన్నుకొనవలసియుండును. చట్టనిర్మాణసభలో వది మంది పంచములకు ఇద్దరు బ్రాహ్మణులను ఇద్దరు కమ్మవారును ఒకవైశ్యుడు ఒకత్రివియుడు ఒక చాకలి ఒకమంగలి ఒక సాతాని ఇద్దరు నాయర్లు ఇద్దరు వెల్లాలూ మొదలగు విధముగా సభ్యులందురు. ఇందువలన సమర్థతను యభ్యముగా ఆలోచించక కులములనే యభ్యముగా గమనించి ఎన్నికలు జరిగి కట్టకునే గాని ఇందులో ఆక్రమముగాని ఆశ్వాభ్యుగాని ఏమియు లేదు. ఎన్నికలు జరుపుటకూడ కష్టమనట నిస్సంశయము. కులాభిమానమునే ఈ పద్ధతి బలపరుస్తు. అంతేగాని కులాభిమానమును జయించి జేకాభిమానము పొందుటకు సహకారి గాదు.

కాబట్టి ప్రస్తుతము దొరకనమువారి కలంబింప దలచిన జిల్లాకు కొంతమంది సభ్యులు రయితులనే నెన్నుకొనవలసి పద్ధతి నుంచిదా లేక కులములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య పద్ధతి మంచిదా బుద్ధిమంతులు యోచించి నిర్ణయింతురు గాక! భరత భర్తము సమస్తసంపదలను బొంది స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచు తిరిగి మానవకోటిలో నుక్కిరిస్తూ స్థానముల పొందుటయే మన ఆశయమై ఏపద్ధతివలన మన జాతిని కష్టమైన మేలు గలగునని యోచింపవలసినదేగాని మోమాట నిలకలినదని మార్గమే పట్టుదల గూడదు.

**భావట్ల అ॥ డి॥ ము॥ కోర్టులో**  
 స్వా॥ 171/19 (1628)  
 వాది—గంధి పున్నయ్యకుమారుడు నుబ్రహ్మణ్య  
 ఎదిరి  
 క్రతివాదులు—1 గంజి వెంకటరెడ్డి, గంజి చనకొబయ్య.  
 యీనంబరన వాది క్రతివాదులమీద చేసిన దావాలో క్రతివాదుల ఆక్షేపణనిమిత్తం ది 18-6-1919 తేదిన కోర్టువారివలన నాయ దా వేయబడి యున్నది. గనుక ఆరోజుకు క్రతివాదులు స్వయముగాగాని క్రమమయిన అధికారము పొందిన ప్రిడరుగారి ద్వారాగాని హాజరై సదరు ఈ కోర్టువారిలో మనవి చేసికొనుటకు యిందు మూలముగా తెలియవరచడ మైనది.  
 నోరి వెంకటేశ్వర్లు  
 2-5-19 వాది ప్రిడరు.

**అమృతం జనము**  
 అన్నికొన్నిలకు సిద్ధపథము.  
 చక్కని డబ్బిలోనహా సీనా 1-కి 0-8-0  
 తలనొప్పుల మాన్పును. సార్వభౌమ నొప్పుల  
 భారదోలును. నాయపుపొట్ల పోగొట్టును.  
 నువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.  
 దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.  
 మృతకంజనం డిసో, కి, తంబుకెట్టికెట్టి, మద్రాసు.



సోలయేజంట్లు:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రెస్ అందు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మూరునీరు పిల్లి, బొంబాయి. మదరాసు యేజంట్లు:— మెసాతాపురమే త్రంమూర్తి, వైశాలిలో రోడ్, మదరాసు.

100	మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసనకలిగిన	126
(రిజిస్టరు) కాబడినది	<b>ఆటో డిల్ బహార్</b>	(రిజిస్టరు) కాబడినది
ఇట్లుజిల్లాలపురుషి కనుపడునది. సాటిలేని మనోజ్ఞముగు నువాసనగలిగి.		
అల్పహాటుగాని, సారాయము గాని, చేర్చుదకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పున్నసాంఘము.		
నీ కులాలపై కొన్ని లింకులు చిలుకరించినవో, మనోగ్యముగు నువాసన నిష్ఫలమయెను.		
ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.		
(ఇన్ను సెజు ఆర (డాం)	సీసా 1-కి 0-8-0	
మధ్యరకం సెజు 1 (డాం	" " 0-12-0	
చేరొకసెజు 2 "	" " 1-4-0	
వెల్లసెజు 4 "	లేక 1/2 డౌన్సు " 2-0-0	
వి. పి. ఖర్చుల బుడ్డి 1-కి 0-6-0, 3 బుడ్డు 0-14-0 ప్రత్యేకము పట్టెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధముగు క్రతివాదులలోను దొరకును. దీనికి ఆక్షేపణను నాలుగు నెట్టు కలవు. కాపుల తాముకొనునపుడు సీసాపై నను, కాపులైనను ఆటోదిల్ బహార్ రకు చేరును పరిశీలింపును. ఈ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క సలతులుములను పరిశీలనచేయగలవారి దిగువవారికి (వాసినవో) అనాకిమత్తు గల నువాసనకార్డు ఉచితముగా పంపుదురు.		

## India and the War.

### Statement in Parliament.

LONDON, May 19.  
In the House of Commons, replying to Sir John Norton Griffiths, Mr. Fisher stated that including the hundred million war contribution, the war expenditure of the Government of India to the 31st March was about £127,800,000. A further contribution was proposed by the Government of India and was at present under consideration. The Indian Princes and others had contributed £2,100,000 in cash, besides placing at the disposal of the Government of India, considerable further sums for the purchase of horses, motors, comforts for troops, etc.

### The Publicity Board.

Colonel Yate suggested that in view of its good work in war time the Central Publicity Board should be continued.

Mr. Fisher replied that the Board was formed to give the people of India correct information in regard to the war, and now that peace was in sight its functions were ended.

### Persian Claims.

#### Question in British Parliament.

LONDON, May 19.  
In the House of Commons, replying to Colonel Wedgwood, Mr. Cecil Harmsworth stated that Government had not received a request from the Persian Government to lay its claims before the Peace Conference. The Persian Government sent an Envoy to Paris, who had sought admission to the Conference. The acceptance or refusal of his application was a matter for the Conference itself, and hitherto the Envoy had not been admitted, although Persia was invited to accede to the League of Nations Covenant.

### Belgo-Dutch Treaty.

PARIS.—The Council of Foreign Ministers to-day resumed the consideration of the question of the Belgo-Dutch Treaty in 1889. The Dutch representatives admit the right to discuss the treaty only as regards the economic provisions, and not as regards territorial provisions.

### India in Parliament.

#### The Educational Service.

LONDON, May 19.  
In the House of Commons, replying to Mr. Rawlinson, Mr. Fisher stated that no definite promise regarding revision of pay and terms of service of the Indian Educational Service had been made, though the need for improvement was recognized. An inquiry in this connection had just been completed and the Government of India was still considering the results. Meanwhile the Government of India proposed certain provisional relief measures which had been sanctioned and which would shortly be announced in India.

### Peace Celebrations and Indian Troops.

Replying to Colonel Wedgwood Mr. Fisher stated that Mr. Montagu had already taken steps to ensure that the Indian Army would be represented as adequately as possible in the peace celebrations. The Indian troops in France were insufficient to enable a procession to be formed in London, similar to the Dominion processions.

### General Townshend.

#### To Receive an Indian Command.

LONDON, May 19.  
The "Sunday Times" states that General Townshend will shortly receive an Indian Command. The publication of the story of Kur, on which he is engaged, has been indefinitely postponed.

### Missing British Airman.

LONDON, May 20.  
Up to 11.30 this morning neither the Air Ministry nor the Admiralty had received any further news regarding Mr. Hawker.

### Cricket in England.

LONDON, May 20.  
The Australian Imperial Forces team which is touring England, beat Essex by an innings and 114 runs.

### British Aviation.

#### Competition Flight to Australia.

MELBOURNE.—It is officially announced that the conditions governing the competition flight from Great Britain to Australia provide a prize of £10,000 by the Federal Government to the first pilot of Australian nationality arriving from Great Britain by 31st December, 1920, within 720 hours on an all British machine.

### Controlled Shipping.

#### Statement of Policy.

LONDON, May 19.  
In the House of Commons in the course of a statement on the Ministry of Shipping's estimates, Mr. Leslie Wilson said that the policy was to release shipping from control as early as possible, after attention had been given to demobilization and repatriation. By the end of July all the Australians, Canadians and New Zealanders available for repatriation would have left Great Britain. The policy in releasing ships was to return tonnage as soon as possible to routes from which it was withdrawn. By the 6th instant 240 standard ships amounting to a million tons have been completed. In August, 1914, the total of the world's ocean-going steamers was a tonnage of forty millions, and at the beginning of 1919 the figure was 38½ millions.

## Trouble in Egypt.

### Maltreatment of Egyptians.

LONDON, May 19.  
In the House of Commons, replying to Sir John Rees, Major Guest stated that no information whatsoever had been received that British or Colonial or Indian troops had been guilty of maltreatment of Egyptians. General Allenby reported that the Press campaign there against was evidently worked up by agitators, probably with the object of animating the Egyptian Nationalist campaign in Paris. It was also reported that the troops showed most praiseworthy restraint often under the greatest provocation and this was confirmed by Foreign and Native witnesses. To anyone knowing British and Colonial troops and the standards of discipline of the Indian units the suggestion that they would maltreat women was manifestly absurd. (Cheers)

Replying to the Hon'ble W. Ormsby Gore, Major Guest stated that the Home Secretary had given attention to a circular sent to members of Parliament alleging maltreatment of Egyptian women.

### Suez Canal Strike.

#### Demand for More Pay.

PORT SAID.—The employees of the Canal Company struck on the 13th May for an increase of pay and reduction of hours. A sympathetic general strike was declared yesterday by all trades, directly and indirectly concerned in the Canal traffic.

A Lloyd's telegram from Port Said, dated the 15th May, states that the coal-heavers and engineers, including the Canal Company's men, have struck, causing the detention of steamers.

## Indian Industrial Problem.

### Training of Students.

LONDON, May 19.  
At a meeting of the East India section of the London Chamber of Commerce, Mr. Chadwick outlined the Industrial Report and invited criticism and suggestions.

Sir C. McLeod, presiding, deplored the discrimination of some great firms in Great Britain to receive Indian students. He declared that the notion that the technical knowledge gained might be detrimental to British exports was mistaken. On the contrary, students confronted with difficulties here would go to America, Japan and elsewhere, and ultimately open connections there detrimental to the interests of the Empire.

Mr. Dick, Deputy Chairman, thought that the report tended to hasten development beyond the natural rate. The report said that the strong need was the increase of employment and yet many industries were complaining of lack of labour. They wanted Government assistance, but unfortunately Government was unable to distinguish between assistance and interference.

Mr. Longcroft, of Messrs. David Sassoon, of Bombay, regretted that the British capitalist had not shown a greater interest in India and he urged the Chamber to take steps to make India a popular field for investment.

Sir A. McRobert asked:—How could capital be drawn into industries likely to be exposed to injury and destruction by riots. He doubted whether the Government of India had given sufficient protection to industries.

Mr. Jackson of Binny and Company, of Madras, urged that making the best of existing industries should precede the starting of new ones.

Mr. Chadwick pointed out that new and existing industries were interdependent.

## Indian Cotton

### Suggested Improvement.

LONDON, May 20.  
The "Times" Manchester correspondent, dealing with the Report of the Indian Cotton Committee, says that Lancashire spinners point out that staple will not improve unless the seed improves, and the summarized Report does not indicate the means by which seed can be kept pure.

Exception is taken to the statement in the Report that the cotton of 11-16 inch staple will spin 34's twist and 44's worst in Lancashire Mills.

It is asserted that the staple for these yarns must be 11.8 inch.

### Empire Day.

#### Celebration in Bombay.

BOMBAY, May 24.  
There was a gathering of the Hindu community at the Javeri Bagh to-day to celebrate Empire Day. Prayers were offered for the prosperity of the British Empire and success of the British arms in the Afghan war and a resolution of loyalty to the Throne was passed. Sir Jugmohandas Vurjivandas, chairman, in the course of his speech, said that it was to the credit of the British that India had given up her loins to secure political rights and privileges by climbing the ladder of Swaraj step by step.

Rao Bahadur Joshi speaking on India and the present situation said that what was wanted at the present juncture was a speedy fulfilment of the pledges and promises and the adoption of a policy of practical sympathy, confidence and conciliation.

### Homeward Mail.

BOMBAY, May 24.  
The steamer "Nellie," with the Homeward Mail and through passengers from China and Japan, only sailed at 12.30 to-day.

## American Congress.

### President's Address

LONDON, May 20.  
WASHINGTON.—Congress opened to-day. The Republicans controlled both Houses and elected Mr. Cummins, by 47 votes to 42, as President of the Senate, and Mr. Gillett, by 227 votes to 172, as Speaker of the House of Representatives.

LATER:—President Wilson, in a cabled Address to Congress on Tuesday said in part, the question which stands at the front in every country amidst the present great awakening is labour. We cannot go further in the present direction. "We cannot live our right life as a nation, or achieve proper success as an industrial community, if capital and labour continue to be antagonists instead of being partners. That bad road is no thoroughfare to real prosperity. We must find another leading, not merely to accommodation, but also to genuine co-operation and partnership based upon real community of interest and participation in control. The genius of business men and sound practical sense of workers can certainly work such a partnership out, when they realise what they seek and sincerely adopt a common purpose. A new spirit and method of organization are not to be brought about by legislation so much as by common council and voluntary co-operation of the capitalist, manager and workman. Many great industries prostrated by the war, wait to be rehabilitated in many parts of the world, where what is lacking is not brains by willing hands, but machinery, raw materials and capital. I believe that business men, merchants, manufacturers and capitalists will have a vision to see that prosperity in one part of the world ministers to prosperity everywhere. Our new merchant ships may prove very welcome. Our great shipyards opened to the world will prove immensely serviceable to every maritime people in restoring tonnage wantonly destroyed in the war.

The President also advocated woman suffrage, and said the telegraph lines would be restored to private owners soon, and rail-roads would be restored at the end of the calendar year.

## British Tea Trade.

### Wholesale Prices.

LONDON, May 20.  
In the House of Commons, Mr. McMurtry stated that the Food Ministry was taking steps to prevent a rise in the wholesale price of tea by releasing large quantities to wholesale dealers. At least thirty million pounds would be auctioned in June and further twenty-five million pounds would be allotted for, if applications for that amount were received. The announcement of releases had already resulted in reducing the wholesale prices except for the finest grades.

## The Punjab Riots.

### Lahore Judgments.

[Delayed in Transmission.]

LAHORE, May 23.  
Judgment has been delivered by Mr. Justice Jones Commission in the case concerning the property stolen from the National Bank at Amritsar. Sardara, aged 25 years, has been sentenced to five years' rigorous imprisonment, Mehar Din to five years' rigorous imprisonment, Kirpa, aged 13, to 15 stripes as a juvenile offender, Santa Singh, aged 25, to five years' rigorous imprisonment, Keshmiri Lal, aged 25, to five years' rigorous imprisonment, Maha Ram, aged 18, to two years' rigorous imprisonment, and Mahanaz, aged 15, to 15 stripes as a juvenile offender.

Judgment has been delivered by the Martial Law Commission in the Gujrat riot supplementary case. Two absconders, Tilok Nath, and Narajin Das, have been found guilty under Section 121, I. P. C., and sentenced to transportation for life.

LAHORE, May 24.  
Judgment has been pronounced in the Chuharkana case in which there were 30 accused. Seven accused have been acquitted, six sentenced to death and 17 to transportation for life.

### Fresh Commissions.

LAHORE, May 24.  
Commissions were convened on the 22nd May (1) to try 19 men accused of rioting, wire cutting and dacoity at Topatik Singh on the 15th April and to try seven men in addition to those already tried, the accused being concerned in the Nizamabad affair (2) to try 24 men accused of waging war riot, arson and other offences at Wazirabad on the 2nd April.

## The Punjab Trouble.

### Case Against Harkishan Lal.

LAHORE, May 24.  
The examination of witnesses for the prosecution in the case against Harkishan Lal and others has been practically closed. The case has been adjourned to Wednesday. Only one witness remained to be examined, who will give his evidence on that date. After this the accused, it is understood, will submit their written statements. Examination of witnesses for the defence will begin from Thursday.

### The Chuharkana Case.

LAHORE, May 23.  
The Chuharkana case was decided to-day. Six accused were sentenced to death, seventeen to transportation for life, and the rest were acquitted.

A determined attack was made on the railway line, station and also on a train. The station master was assaulted, safes were looted and the station was burnt.

### Action Against Lawyers.

AGRA, May 24.  
The District Judge of Agra had served notices on 76 Pleaders of the Agra Court under Section 14 of the Legal Practitioners Act, to show cause why their conduct should not be taken notice of under the above Act, 10.



Having abstained from attending the Court on the 11th April last, the day of "hartal" on account of Mr. Gandhi's arrest. The Judge to-day heard the explanation offered by the lawyers. Khan Bahadur Syed Alam Nabi, who is also the Chairman of the Agra Municipal Board, Mr. Prag Narain and Mr. Shemlal Narang, three lawyers, filed their explanations. The gist of their explanation was that on the 11th April last, the date in question, they did not neglect their professional obligations but were absent from the Court because their clients did not need their services, and no client had complained against them. The Hon'ble Syed Alam Nabi further said that the 11th April was the day on which demonstrations were being held against the arrest of Mr. Gandhi, and he thought that it was his duty as the city to see that everything was done in a peaceful and constitutional manner. "I did not," said the Hon'ble Syed, "neglect my duty as a legal practitioner and no client of mine has complained. I may also mention that the 11th April was not a day of protest." The Judge accepted all explanations and the incident is now considered closed.

### Unauthorized Bluebook.

SIMLA, May 24. It is understood that the publication in the "Leader" (Allahabad) of the 24th instant, of a summary of a blue-book supposed to have been published by the Government of India, is absolutely unauthorized. No such blue-book has yet been published, and the Government of India have no information how the "Leader" obtained a copy of it.

### Assam Tea Estates

#### Scarcity of Rice.

CALCUTTA, May 24. At a meeting of the Committee of the Indian Tea Association Mr. H. W. Carr, presiding, drew the attention of the Committee to the fact that in several districts in Assam the price of local rice had risen to such high levels that it was becoming difficult to supply garden coolies with this prime necessity at reasonable rates. The efforts made to obtain supplies from Rangoon and Calcutta met with a response that Burma rice was reserved exclusively for famine districts. It was generally understood that sufficient rice was available in the province to meet the requirements of the population, and that the present unsatisfactory position was due to the rice being exported from the province and no imports being allowed. As the position was undoubtedly a serious one, calling for immediate action, the Committee decided to represent the facts to the Assam Administration, and to urge that immediate steps be taken to prohibit export of rice from the province so that the needs of the population in regard to rice supplies might be assured for the present abnormal year. Regarding rice supplies in the Darjeeling and the Dooars districts, the Committee understood that the acute shortage in the former district had been taken up already by the local Association and that the scarcity was not so evident in the Dooars.

## Campaign in Afghanistan.

### Position at Dakka.

SIMLA, May 24. A press "communique," dated to-day, says:—All remains quiet on the Dakka front. The inhabitants of the Nigrahar villages are now realising that provided they do not commit themselves to any hostile action they have nothing to fear from the presence of our troops. Our foraging parties are collecting supplies of "khoosa" and villagers have started bringing in vegetables and other local produce for sale.

The two R. A. M. officers, who recently were forced to land in the Bazaar Valley, have now returned by Zekka Khel and have reached Landi Kotah safely. The troops and armed tribesmen, who have been collecting in the Gandao Valley for some days past, have been bombed by our aeroplanes.

### Tribal Looters.

The following press "communique" have been issued:— [1] It was mentioned in a previous "communique" that the Afridis, inspired by the success of the Mohmands in looting the Afghan camps at Dakka, were speculating on the possibility of a raid on Bazarval timid to coincide with another aerial bombardment. They seem to have done even better, for it is reported that parties of Afridis and other tribesmen, instead of Bazarval, managed to arrive at Jalalabad shortly after our aerial bombardment of the fortifications and barracks on the 21st instant and freely looted the almost deserted city. The troops had fled panic-stricken and the looters were able to help themselves liberally to army stores, which had been left unprotected.

### Situation in Dir.

[2] The Nawab of Dir has written to the Political Agent, Dir, Swat and Chitral, offering his warm congratulations on the victory gained by the British troops over the Afghans. He states there is not the smallest reason for any anxiety regarding the affairs in his own country, and he feels absolutely confident that the Amir of Afghanistan will achieve his own ruin through his imprudence and folly in permitting himself to be misled by self-interested people.

### Loyal Maliks.

[3] The leading Maliks of the important Achak Zai tribe in Chaman have conveyed an assurance of their loyalty to the Government of India through the Governor General's Agent in Baluchistan.

### Peace Parliament.

#### The Amir's Firmness.

[Delayed in transmission]

SIMLA, May 24. A press "communique," dated to-day, says:—After Sardar Abdur Rahman, the late Afghan Envoy, had been put across the frontier, two of his companions, Sardar Habibullah Khan and Colonel Ahmad Ali, who had been kept back in Peshawar, pending the safe arrival of the British Agent at Kabul, suddenly produced a Firman signed by Amir Amanullah. It is dated the 20th May and is signed as follows:—To Mr. Habibullah Khan, the Superintendent of Port Officer, and Colonel Ahmad Ali Khan.

"I have been informed by Abdur Rahman Khan, the late Afghan Envoy with the Government of India that the Foreign Secretary discussed with him, before his departure, the question of the cessation of war and the opening of the door of peace. I, therefore, depute and authorise you to go to the field of battle and proceed to the British camp and discuss terms of peace if you find the ground favourable for peace. Inform me in case it is necessary and I shall authorise you to take these steps.

(Sd.) AMIR AMANULLAH

Why the two delegates delayed the production of the "Firman" until after Abdur Rahman's departure, they appear unable or unwilling to explain. But the explanation probably lies in the fact that the "Firman" was simply meant for their confidential guidance and not for production at all. An admission that it is in any case necessary to discuss terms even though the ground is not favourable for peace, is hardly the language of recognised credentials. Both men will now be put across the frontier and informed that there is nothing to add to the message which was handed to Sardar Abdur Rahman.

### Bolshevik Activity.

[Delayed in transmission]

SIMLA, May 24. A press "communique" says:—Bolshevik wireless in Russian-Turkistan continues to give interesting sidelights on the new regime in Afghanistan. On the 22nd May Jutogh station picked up a message emanating apparently from Kushk and addressed to all Eastern stations, which announced the remarkable news that, according to official advice from Kabul, Afghanistan is endeavouring to rally the mountain tribes of the frontier with a view to securing an exit to the sea and of gaining the possession of the port of Karachi.

### Loyal Offers.

LAHORE, May 24.

Further offers of assistance have been received from the Raj of Chamba, Rana Durga Singh of Baghat State, the President of the Council of Kalsia State, the Nawab of Loharu and the Senior Member of the Council of the Patandhi State, in connection with the affairs on the North-West Frontier.

A Punjab Government Press "communique" states:—In connection with the situation on the North West Frontier, Raja Padam Singh of Basahir has telegraphed asking the Government to place full reliance as in the past, on his utmost support and co-operation during the period of stress.

### Loyal Afghans.

#### A Meeting in Bombay.

BOMBAY, May 17.

A public meeting of Afghans and Frontier tribesmen, resident in Bombay, was held to-night at Noor Baug to express displeasure and hatred at the imprudent action taken by the Amir against the British Government, about 3,000 people were present. Mr. Samad Khan Patel, a well known Afghan contractor, was in the chair. Speaking in Pushto he said:—

BRETHREN,—You all know the friendly relations that existed between the British Government and the Amir of Afghanistan. They began from the time of Abdur Rahman Khan for whose friendship and general help the British Government was giving a subsidy of six lakhs of rupees per year. Besides, the British Government were always ready to give any assistance for the welfare and prosperity of Afghanistan. Similarly, from the day of the coronation of Amir Habibullah Khan, the British Government extended to him the same favour and friendship. They increased the subsidy to twelve lakhs. During the last European war, when agents tried their best to persuade Amir Habibullah to rise against the British Government; that loyal Amir did not allow them to spread their propaganda and stood firm to his pledges. In addition to the subsidy the British Government, for the welfare of Afghanistan, gave a crore of rupees and helped the country in so many other ways. Now, brethren, in spite of these friendly connection the present Amir, a few days after his accession, declared an unprovoked war against the British without caring for the solemn pledges of his father and grandfather, and overlooking all his obligations Amir Amanullah has taken this step on a selfish motive, which is proved from his proclamations. He believes that the Indians are in revolt and that there is unrest all over India. He believes that the Hindus and Mahomedans have no religious freedom, and that they hate the British Government, and wish to go under the shelter of Afghanistan. Therefore, we, the people of Afghanistan, and border tribes, declare our displeasure and hatred of Amir Amanullah's selfish actions and whims of conquering India. The facts that all Indians live very happily under the benign British rule, which in no way hinders religious freedom, but, on the contrary, gives such facilities as providing steamers for the Haj. Now that Afghanistan is at war with the British Government, it is our duty to let our brothers of Afghanistan know the real facts that we strongly dislike and disapprove the actions of Amir Amanullah.

The following resolutions were then passed:—"We, the Afghan residents of Bombay, assembled at Noor Baug, express our deep displeasure and hatred that the Amir of Afghanistan, depending upon false reports he had received about the unrest in India and believing that Indians will give preference to the despotic rule of Afghanistan upon the peaceful and safe Government of India, has gone on war with the British Government without any just cause or reason or any provocation being given. We, the Afghans, express our steadfast loyalty and goodwill towards the British Crown, and declare we pass our life most peacefully under the shelter of justice of the benign Government of His Imperial Majesty the King-Emperor of India, and assure the Government that we have no sympathy whatever with the actions of Amir Amanullah." It was also resolved that the President be requested to take the signatures of leading members of the community on this manifesto and to forward copies of the same to the Viceroy, and the Governor of Bombay, and to request the Viceroy to send a copy to the Amir.

## Indian Reforms.

### Government of India Despatch.

SIMLA, May 25.

The Government of India's despatch on Constitutional Reforms, dated 5th March 1919 and connected papers are published to-day. The despatch opens with a description of the reception of the report in India, dealing in turn with the views of India's non-official Europeans, officials and Local Governments. Different types of government are then considered. It is shown that no type of unified government which would comply with the announcement of August 20th 1917 is practicable in present circumstances. All Local Government, except two, declared for a unified system and a majority of the heads of provinces who met at Delhi in January 1919, embodied their proposals in a joint minute. These proposals are considered at length and reasons given for rejecting them. The Government of India then declare themselves definitely in favour of a dual system modified in certain respects. The main features of the structure of the provincial executive proposed in the report are accepted, save that it is suggested that there should be no members without portfolios and that, in cases where a Governor lacks Indian experience, the council should include two official members. The Government of India understands that heads of provinces other than the presidencies will for the present be drawn from the services and they would provide by statute for the appointment of one official and one Indian member of council. The ministers should be appointed from the elected members of, and should be amenable from the outset to the Provincial Legislature. Their number and pay should be fixed by the Governor in consultation with the prospective ministers and placed on the transferred estimates. It is recommended that the main rights and duties of the public services in India should be reduced to statutory form. Proposals are submitted as a basis for the necessary law.

The financial proposals involve two important variations from the Reform Scheme. In the first place it is proposed to aim at a more equitable division among the provinces of the burden of Imperial finance while the proposals in the report are accepted as a basis for the initial provincial contributions to the Central Government. It is proposed that a committee on financial relations be appointed to fix a fairer scale of contributions for the future and advise how it can be reached. The legislative arrangements proposed in the report are generally accepted. The composition of of the Grand Committee is reserved for further consideration and it is recommended that there should be no right of appeal against the Governor's decision in the matter of certification.

The proposals regarding the Governor's powers of assent, dissolution, etc., are approved. It is also proposed that the Governor's should have powers to reserve certain acts for assent of the Governors General. No provision is thought necessary for the establishment of upper houses.

The proposals to have periodic statutory commissions is approved but any intermediate changes before the appointment of the first commission are objected to.

The proposal to have two Indian members on the Governor-General's Executive Council and the abolition of the statutory restriction on the number of members of the Council are accepted. But it is recommended that the appointment of two officials, one lawyer and two Indians should be secured by statute.

It is agreed that the President of the Assembly should be an official nominated by the Governor-General, that powers of assent, reservation and disallowance to all acts of Indian Legislature should remain as at present, that the existing powers of making regulations and ordinances should be maintained, that the Governor-General should have power to return a bill for reconsideration and dissolve either assembly or council of state and that, in matters of resolutions, questions, rules of business etc., the Indian Legislature should be on the same footing as Provincial Councils.

The establishment of a Privy Council is approved, but the proposals to appoint standing committees and council under-secretaries for Indian Legislature are regarded as premature.

The proposals regarding the relaxation of control of the Secretary of State and Parliament and transfer of the Secretary of State's salary to home estimates are approved and the proposal to institute a Committee of Parliament on Indian affairs is welcomed and suggestion is made that the committee should include the members of both the houses. Opinion on the reorganization of the India Office is reserved pending the Report of the India Office Committee.

### Sir Michael O'Dwyer.

#### A Farewell Entertainment.

[Delayed in transmission]

LAHORE, May 23.

On Thursday evening Sir Michael O'Dwyer was entertained at a farewell dinner by the members of the Punjab Club, Lahore. There were 70 members present, among them being Sir Henry Rattigan (who presided), Sir Edward Maclagan, Major General Sir William Beynon, Major-General Hendley, the Hon'ble Mr. Maynard, the Hon'ble Mr. Egan, Brigadier-General Cartwright and Lieut-Colonel Frank J. Huson. There were only two speeches at the dinner, that in which Sir Henry Rattigan proposed the health of the guest of the evening, coupling with the toast the name of Lady O'Dwyer, and Sir Michael's response. The Chief Justice gave expression to what all members of the Club and the whole European community of the province think about Sir Michael and his services to the Punjab and the Empire during the past six years and especially during the past six weeks. His Honour in his reply spoke of his early recollection of the Punjab Club and of his affection for that institution, of which he claimed to be the oldest member present. He concluded his speech by paying a heartfelt tribute to the manner in which his countrymen and countrywomen in the Punjab had borne themselves during the past few weeks, and by asking his countrymen to remember the great mass of loyal Indians in the Punjab who stood by them so steadfastly during the late troubles. The toast of Sir Michael's health being drunk with musical honours, the proceedings closed with the singing of "Auld Lang Syne, and with ringing cheers for Sir Michael as he said good-bye to the Punjab Club.



# విదేశతంత్రవాదులు

(రైలు మార్గము)

## పార్లమెంటు చర్చ

భారత శాంతి విషయముల చర్చించుట.

లండను, మే 19:— నేడు పార్లమెంటునందు శరణు వాడుక గ్రహితులగు ప్రజలకు ఫివరు గాగు జవాబుయ్యచు యుద్ధవ్యయములకు గాను మార్పు తెలుపుటకు భారత శాంతి ప్రభుత్వము వారు రూ. 1,91,70,00,000 లకు ఇచ్చియున్న వనిరి. ఇంకొక భారత ప్రభుత్వము వారు కొంత ప్రభుత్వమును చేయనున్నారు. స్వతః సంస్థానాధీశులును, భారత శాంతి ప్రభుత్వము కలిసి యూనుకొట్టు పడునైపులకుల యాపాదలు నిచ్చిరి. ఈ ప్రభుత్వము మే గాక, స్వతః సంస్థానాధీశులకు ప్రజలు గుర్రములు, మోటారులుండు కొనుటకు నైపులకుల సహాయము చేయుటకు ప్రభుత్వము సానుకూలమైననున్న రనియు ఫివరుగారు చెప్పిరి.

కల్లినీటి బోరు.

కర్నూలు ఏల్లుగూరు యుద్ధకాలమున ఎంతయోవని చేసిన కెంట్రులు కల్లినీటిబోరు ఇంకను పనిచేయుటకు ఉత్తరపుటను పాలించగోరన ప్రజలకు ఫివరుగారు ప్రభుత్వరమిచ్చుచు యుద్ధవిషయములందలి నిజానిజములను భారత శాంతియుట తెలుపుటకే ఈ సంఘము నెలకొల్పబడినదనియు, యుద్ధము ముగిసినందున ఈ సంఘమునుండి అనవసరమని కాసిరి.

పర్షియా శక్తిని.

కర్నూలు శక్తినిగూర్చి గారు పర్షియా శక్తినిగూర్చి గురించి అడిగిన ప్రశ్నకు విన్నవించుచు వారు ప్రభుత్వరమిచ్చుచు పర్షియా ప్రభుత్వమువారు తమ భావివిషయమును గురించి సంధి పథిలో చర్చించుటకు కొరతలేదనియు, ప్రభుత్వమువారి రాజకీయ యోచన పొరను సంధి పథకు కచ్చిరిని యా, అతనిని సభలోనికి రానిచ్చుటకు గాను తా మేమియు జోక్యము ప్రయత్నిననూడదని ముందుచు, పర్షియా ప్రభుత్వము అంతర్జాతీయ సంఘమున జేరుట కాప్రాసించబడిన రని మాత్రము తెలియచుచు దనిరి.

నిద్రాకాళిబోగములు.

రాల్ఫ్ ను గురించిన ప్రశ్నకు ఫివరుగారు జవాబు నిచ్చుచు, నిద్రాకాళిబోగములలో యుద్ధములకు జీతముల నెచ్చుచేయు విషయమును భారత ప్రభుత్వము వా రాలొంది చుచున్నారనియు, తాత్కాలికముగ ప్రభుత్వమువారు రంపిన నూచనము త్వరలో భారత శాంతి ప్రకటించబడునని నడిచిరి.

సంధి యుద్ధములు.

కర్నూలు శక్తినిగూర్చి ప్రశ్నకు మాంటాగు గారు ప్రభుత్వరమిచ్చుచు భారత ప్రభుత్వము సంధి యుద్ధములలో పాటుకొనుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నదని చెప్పిరి.

ఈజిప్టు కల్లినీటిబోరు.

నైపులమీద నింద తొలగించుట.

ప్రతికూల చేయుచున్న పని నిరసించుట.

లండను, మే 20:— పార్లమెంటునందు శరణు వాడుక గ్రహితులగు ప్రజలకు ఫివరుగారు జవాబు నిచ్చుచు, ఈజిప్టు కల్లినీటిబోరు లొందరపెట్టుచున్నారని జరిగివారునున్న వార్తలలో నేమియు నిజములేదనినదిని, ఈనిందలన్నిటిని ప్రతికూలములను పొరనుకు కల్లినీటి బోరు వాడులకు బలమునకుటకు చేసినట్లు. నైపుల (జలపట్ల) నెంతయో సానుకూలము ప్రయత్నములు. నైపుల విషయము వాగుగా గ్రహించినవా రిందను ప్రచారము చేసియుండ రని మేజరు గెడ్డుగారు పలికియుండిరి.

అనరవిల అస్పిగోరుగారి ప్రశ్నకు మేజరు గెడ్డుగారు ప్రభుత్వరమిచ్చుచు ఈజిప్టు కల్లినీటిబోరు లొందరపెట్టుచున్నారని పార్లమెంటు ప్రభుత్వములకు బంపబడిన సర్కిలరు విషయము శాంతిమంత్రికి తెలిసియున్నదని నడిచిరి.

బిటిషు తేయాకువర్తకము.

టోకుధరము.

లండను, మే 20:— విస్తారముగ తేయాకును టోకు ధరలకు వికలించు వానికి సదుపాయముగ నొసంగి టోకు ధరలు పెంచువారుండగ తేయాకును అనవసరవార్ధం వెంట్రె

వర్తకమువారు కట్టుబట్టుకలను జేరుచున్నారని కామన్సుస్ శరణు వాడుక గ్రహితుల నడిచిరి. అసలుము జూను 800 లక్షల పానులకు తక్కువగా నుండ తేయాకు ఏలము చేయబడును. ఇంకను నిరభిప్రాయ వద్దకు ఇంకొక 250 లక్షల పానులు జేయబడునాడ వలము నేయబడును. మంచి తరగతి తేయాకు నకు తప్ప ఇతర రకముల తేయాకు మొత్తము ధరలు తగ్గినవి.

హిందూ దేశపు ప్రతి

లండను, మే 20:— హిందూ దేశపు ప్రతి సంఘము నివేదికమునుగూర్చి చర్చించుచు మాన్యుటలోనున్న ప్రతిపక్ష ప్రతిపక్షములకు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— ఏమియు మంచిగానినో ప్రతిపక్షముగ నుండజాలదు లంకా మైతన ప్రతిపక్షమువారు తెలుపుచున్నాడు. ఈ విషయము ఎట్లు అభిప్రది చేయవలయునో నివేదికమున తెలియజేయబడినది. ఈయందు సంశయములకును వాదము 11/8 అంగుళము లుండవలయును లంకా మైతన యంత్రములలో 11/8 అంగుళముల వాదముగల ప్రతి 84 పదును 44 పేజుల నేయానని అనుకొన్న సంకతిని ఆజేపించిరి.

జనరలు అవును హెడ్

భారత సేనాధిపత్యము నియమము.

లండను, మే 20:— మండ్రే ప్రతిపక్ష ప్రతిపక్షములకు అవును హెడ్ గారికి భారత సేనాధిపత్య మియబడునని ప్రకటించుచున్నది.

కట్టు యుద్ధచరిత్ర ప్రకటనము కొంతకాలముకు కాపి చేయబడినది.

బెర్లో-దర్మి సాధి.

పారిసు, మే 21:— సంధి పథిలోని విదేశాంగ మంత్రిగారి ముఖపంపుమువారు నేడు సమావేశమై 1889 సం॥ బెర్లోయము హేలండులకు జరిగిన సంధి పథియు విషయము అలోచించ సాగిరి. హేలండు ప్రతిపక్షము సంధి పథియు యందలి ఆధిక విషయములకు తప్ప రాజ్యవిభాగ విషయములను సంఘమువారు చర్చించ గూడదని ప్రకటించిరి.

జిప్సీకా

నూయజు కాలున తొందరలు.

మాలివాండ్రు సమ్మె.

నూయజు రేవు, మే 15:— నూయజు కాలము కంపెనీ వారి కనులలోనున్న యుద్ధముల జీతముల హెచ్చింపవలయుననియు, నిర్దిష్ట మైన గంటలకు కర్మింపవలయుననియు సమ్మె కట్టిరి. ఈసమ్మెలో నూయజు కాలమునంద పనిచేయుచున్న అనేకమంది యుద్ధముల లాన్నారని తెలియచున్నది.

నూయజు రేవునుండి వచ్చిన లా నుకు కింతిలన రాత్రి నిబాగ్గు పనులలోనున్న ఇంజనీరులు, ఇతర యుద్ధములకు సమ్మె కట్టిరా రనియు, అందులను స్తీపురు అనవసరముగా అచ్చట నిలువవలసినదనియు దనియు తెలియచున్నది.

అమెరికా

అమెరికను కాంగ్రెసు.

అభ్యుత్థాపకాధ్యక్షము.

వాషింగటన్, మే 20:— కాంగ్రెసు నేడు సమావేశమై రెండు భవనములయందును కివల్లికము గలరు. కమిషన్ గారధ్యక్షముగ నెక్కొనబడిన నెట్టు గారు ప్రతిపక్ష సభకు నక్షక నెక్కొనబడిరి.

విల్సన్ గారిట్లు కాంగ్రెసుకు కింతిసంపిరి:— ప్రపంచమంతయు ఇప్పుడు కర్మింపవలయునో నిందియున్నది. కర్మింపవలయును, పెట్టుబడి వారులకు భాగస్థులుగ నన్న నే మనము ప్రయోగింపగలము. విరోధముగ నుండిన మనము నిజమైన వా తి వార ము ని పిం చు కొ న జాలము. పారిశ్రామిక సంఘమున తగిన విజయమును గాంచజాలము. విరోధులగు మనకు నిజ మగు విక్రయభివృద్ధి కరము గా జాలదు. మనము ఇంకొక మార్గము నరయవలయును. త్రికరణ పద్ధియును సహకారముతోడను, భాగస్వామ్య నుండవలయును. నిజమైన సాంఘిక ఆర్థిక లాభములకై పనిచేయునలయును. కృతహేతులయందు ఫాల్గును సభికార నుండవలయును. తమకేలు కావలయునో దా నిది ని) హిం

అద్దాని సాధించుటకై నిశ్చయముగా ఆసంబంధించిన కర్మింపవలయును చక్కగ తనిచేయువారులను ఈ భాగ్యమును నిర్వహించ గలరు. ప్రాత్ర భాగములను, కాగ్య సాధనములను కానన నిర్మాణమున కలగజేయు జాలము. మనమందరము, కార్యరత్నావళులను, తనివాండును, పెట్టుబడి వారులను సహకారముతో సంఘభివృద్ధి కలంపుతో దను దీ ని ని సాధించ గలము. ఈ యుద్ధమువే పోతలయన్నియు అంతరించినవి. మరల వీటిని పునరుద్ధరించవలయును. వీటికి ధీమము అవసరములేను. మంత్రములు, నిర్మాణము, పెట్టుబడివారులు అవకర్త వార్తములు ముఖ్యమన రములు. కాన వీరు ఈవిషయమై శ్రద్ధగవించవలయును. మన ప్రాత్ర వర్తక నాళము చాల అవసరముగ నుండగలవు. యుద్ధకాలమున బుద్ధిభాగ్యముగ విభవించున నాళము మరల ప్రాత్రచేయుటకు మనము ప్రాత్రగ ప్రారంభించి నాళానిర్మాణ ప్రయత్నము లాభించును.

విల్సన్ మహాత్ములు స్త్రీలకు నిరసాజక స్వాతంత్ర్యముండవలయుననిరి. అంతికి గెలుపు పుట్టుకొనవలయునని బసంగబడును. ఈసంకల్ప గాంధీరమున యువవారులు ప్రాత్రపుష్టికి తేబడును.

## మదరాసు అందు దక్షిణమహారాష్ట్ర రత్నకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

ప్రకటన

సెంట్రల్ స్టేషనువద్ద ఎన్ కైర్ ఆఫీసు.

1919 సం॥ 26 వ తేదీ సోమవారమునందీ వివరములు తెలిసికొనుటకై యొక కశ్యపిని మొదటి రెండవ తరగతుల టిక్కెట్లు నమ్ముకచ్చే రీతి కెదురుగా తెలుపబడును. ఉదయము 6 గంటల మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు రైల్వే రాజ్ పోల విషయమయియున్న టిక్కెట్లు విక్రయించబడుటను గూర్చియు ప్రజలకు కావలసిన వివరములు తెలిసికొన వచ్చును.

(2) ముందుగానే మొదటిరెండవ తరగతుల సీట్లు రిజర్వు చేయబడును.

(3) ఓరియంట్ టల్ ఎక్స్ ప్రెసుని వారితో కలిపి సదుపాయములు గలవు. కలిపి సదుపాయములు గలవి. (1625)

## ప్రకటన.

1919-వ సం॥ ఏప్రిల్ 26 వ తేదీ మొదలు ఇదివరకు హాంకా కంపెనీ, కన్ ఫెక్స్ నమ్ము, కాటరమ్ము, క్లారెమ్మునాటలు, కన్ ఫెక్స్ నమ్ము, కమ్మియల్ హాంకా అం వేర్వేరు నామములతో ప్రత్యేకముగా మద్రాసు నందు లొకటే వ్యాపారము నడపుచున్నట్టి కంపెనీ లన్నియు ఇకమీదట జి.వి. కనరా జులు కెట్టిగారి యజమాన్యము క్రింద మాత్రమే వ్యాపారము నడపును. వైస్ ప్రెసిడెంట్ జి.వి. కనరా జులు కెట్టిగారి స్వంతవిచారణ క్రింద ఎప్పుడునుకై వ్యాపారము జరుగునని ఇంగ్లండుమున మా పాపములకు ఇతరులకును తెలియజేయుచున్నాము.

(1627) హాంకా కంపెనీ, కన్ ఫెక్స్ నమ్ము, కాటరమ్ము, మద్రాసు.

## JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Dier's Principle of "Obstructive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost always handy, sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Rs. 15 (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet - it may mean New Life to you. Address to ERECTRUS (A.P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BLER'S ERECTRUS.

# ప్రజాభిప్రాయములు

విశేషములకు సూచన.

శం. శం. బూ. రా., కంచి ఉత్సవము, ప్రకటించే  
తీరుగులకు చింతిల్లుచున్నాము—సంపాదకుడు.

## I

దక్షిణమండలాంధ్రము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, నేనీటికల ఆంధ్రప్రదేశ్ అయినా ప్రాసనయ్యుల  
రమణుల పాస్టర్ రామకృష్ణయ్యగారి రామోదించినందుల శం  
తీరుగులకు చింతిల్లుచున్నాము—సంపాదకుడు.

ప్రకారములను, మా. వే. శర్మ.  
నువ్వురెడ్డిపాలెము.

## II

ఆంధ్రదేశపు సంఘ సంస్కరణ సభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, ప్రభు ఆంధ్రదేశపు సంఘ సంస్కరణసభ  
నెల్లూరు పురముందు 1917 వ సంవత్సరము జూన్ మాసముందు  
క్రియార్థి ఓరుగంటి వెంకట నువ్వురెడ్డి శంకరులగారి యొక్క  
కృషివలన దక్కగా జరిగినది. పిమ్మట ద్వితీయ ఆంధ్రదేశపు  
సంఘ సంస్కరణసభ ఆరవ ఆంధ్రమహాజనసభ కడప పుర  
ముందు సమావేశమైనపుడప్పుడు సమావేశము కావలసి యుండె  
ను. యేకారణములవలనో అట్లు జరుగలేదు. ఈసభను గురించి  
నిజమైన సంఘసంస్కరణ కర్తలకు ఉన్నదలక్ష్యసారాయ  
లరావు పంతులు, ఆచార్య లక్ష్మీనాథులు, టంగుటూరి ప్రకాశం  
వంతులుగారు క్రమక్రమముగా కుండ యెరుగు విచారకర్ము  
రావువు ఆంధ్రమహాజనసభ అనంతపురమును సమావేశము  
గా నున్నది గావున ఆసమయముననే ద్వితీయ ఆంధ్రదేశపు  
సంఘసంస్కరణసభ అనంతపురమును సమావేశ మగుటకు  
తన శ్రయత్నము లొనర్చి సంఘసంస్కరణల ప్రార్థించు  
చున్నాడు.

నెల్లూరు. పూర్తి. నువ్వురామయ్య.

## III

14 వ నియోగియహాజనసభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, నూజివీడులో సమావేశము కాబోవు 14 వ  
నియోగియహాజనసభకు వచ్చు ప్రతినిధుల పోక రాష్ట్రము నూజి  
వీడులో మొలుపాటి ఆచార్యులవలన రయ్యల అధికారులను  
కోరియంటిమి. కాని యిందులకు వారంగీకరింపలేదు. అందుచే  
ఈ సభకు వచ్చు ప్రతినిధులు ఏలూరులోగాని తెజవాడలో  
గాని స్థానికం జరుగుచుండెడి నెక్కి రా ప్రార్థితులు.  
2 లోకము వైపున కలవు. ఒకటి ఉదయము 7 గంట  
లకు తెజవాడలో బయలుదేరి 8-30 గంటలకు నూజివీడు  
చేరును. రెండవది మధ్యాహ్నము 2 గంటల 30 నిమిషములకు  
బయలుదేరి 8-45 గంటలకు నూజివీడు చేరును. వాల్తేరునుండి  
వచ్చు పాసంజరుబండ్లలో మొట్టి ఉదయము 12-30 గంటల  
కును మరొకటి రాత్రి 7 గంటలకు నూజివీడుకు వచ్చి  
చేరును. రైలు స్టేషనునుండి కట్టయెనువల పోవుటకు కూలా  
యిండ్లు లేవు. చట్టా బహుశ్రము నీధముగా నుండును.

1. నీతారామయ్య,  
ఉత్సాహభూషణులు.

## IV

జగద్విచారకర్ ముగు వార్త.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, శ్రీమదుద్భూతాధ్యక్ష శంకరాగం శుభ్రాంతు  
లను లక్షా తొంబదియారువేల గజాద్యక్షవీక్షా మహాశ్రతు  
ను నకలజగత్సామలను ఆగు బ్రహ్మశ్రీ మునిగొండ  
శంకరాధ్యక్షులవారు సికింద్రాబాదునగరంబున సిద్ధాద్రినామ  
సంవత్సర కైకాళి బ 4 భానువాసరంబున పగలు 2 గంటలకు  
లింగైక్యసంధానంబు గావించిరి. సకలజనులు వారియందలి  
గౌరవలనుకు సాక్షులుగా సకలవాద్య కైభవంబులతో  
బ్రహ్మచండికరం బగుటలు గ్రామోత్సవంబు నలుపుచు  
తెక్కింప నలవి గాని జనసంఘముతో సమాధిసానము నలంక  
రించిరి. మైదరాబాద్ సికింద్రాబాద్ వరంగల్ పట్టణంబుల  
వత్సకోద్యోగాదిక సర్వ కృతహరంబుల మాని భజనోత్స  
వోపవాసాదికంబులచే కాలక్షేపంబు చేసిరి. కైవలతా  
చాప్య విరుదాంకితులగు శ్రీవారియొక్క వియోగము భక్తమా  
హేశ్వరాదిక సర్వజనులకు కన్నీరునున్నదిగా జేయబడె.  
..... ఈవరంగల్ పట్టణంబున గల భక్తాదికమహాజనులం  
దరు శ్రీశ్రీ, రామలింగేశ్వర స్వామివారి ఆలయంబునకు విచ్చే  
సి గొప్ప సభ గావించిరి. అట్టి మహాసభయందు టంగుటూరు  
గ్రామనివాసు లగు బ్ర. శ్రీ. మునిగొండ రామలింగ కాన్తుల  
వారును బ్ర. శ్రీ. పులిపాక మహానంది కాన్తులవారును  
మ-రా-శ్రీ, రంగారావుగారును ఇంక ననేకులును సర్వ  
జనాహ్లాదకరంబుగా మృదుమధురగానవైలితో నుపవాస  
ముల గావించిరి.

గ్రంథవిస్తరభితిచే పలువురచే నుపవాసంబునక కన్నీ  
రులు వ్రాయమైతిమి.

శ్రీశంకరాధ్యక్షులవారు సిద్ధి పొందినదికం బాదిగా  
సర్వసర్వంబులకు నన్నదానం బహుంబుగా జరుగుచున్నది.  
వరంగలు పురనివాసులు.

## V

దేవాంగమహాశయుల విజ్ఞాపనము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, 14-5-1919 ప్రజాభిప్రాయములలో, మిశ్ర  
కలో పాస్టర్ రామకృష్ణయ్యగారి సంతకముతో నున్న శేఖ  
రలన జేవాంగ మహాసంఘముకను శ్రీపురియలో బాగుపడదగు  
నియు అట్టిమహాశయులు కలగజూసము మాపక పోవుట  
జేరను, అంతయొందినట్లును, సంఘముననుండి కడ గుత్తోటి మాట  
యనియు, తెలియకరచి యున్నాను. యేలయన సంఘముభివృ  
ద్ధికి రావలెన్న యెంతయెనక నామకత్వము వహించినవారు  
శంభూభి వృద్ధికి కావలసిన పద్ధతుల నుపన్యసింపగలరే కాని  
సంఘ నిర్వాహమునకై కావలసిన ప్రతిభయును పదుగురు  
వారితోటి కలసి ఆలోచించి చేయవలసిన పనిగా వున్నది.  
సంఘము యెప్పుడు పదుగురితోటి మాట గాయున్నదో సంఘ  
నిర్వాహమునకై కావలసిన ధనమును పదుగురే భరించ తగిన  
దనునది న్యాయమేకదా? ఆయినను పదుగురెల్ల ఖండతుండ  
ములుగా వరూలు కాగలిగెను పదిపాతికలకన్నను ఒక్కరివద్ద  
నుండి ఏకకాలములో రాగలిగెను పదిరూపాయలే సంఘ  
నిర్వాహమునకును సంఘప్రోత్సాహిని కాగలిగిన ఆధారము.  
కావున కలగజూసలగు అకాశపు సోమశేఖరంగారు దొంతం  
కెట్టి నాగేశ్వరరావుగారు చున్నగు వారు సమయమువచ్చి  
నప్పుడు సంఘసభావారులకును యిరిరచియయ్యలకును, కుల  
పురోహిత్తుని కొంతసామ్యునసామ్యవడగలరని వారివారి ప్రతి  
త్నములకల్గి తెలియనగుచున్నది. సర్వసామాన్యమైనటువంటి  
యిరిరచియయ్యలకును పురోహిత్తుకి రాగలిగిన ప్రయత్నము  
లన్నియును చేయుటకు సంఘములనియు, కాకాపరకాము  
లనియును కెల్లడియగుటను చూచి కలగజూసలగు మన  
నాయకులు తమయొక్క కులక్షేపదేశ పోగొట్ట దలచు  
ప్రయత్నములు చేయునట్లు భగవత్కృపాత్ములు అధికుల మన  
స్సులందు పాదమాప కలయును.

రాజమండ్రి బృం. రంగారావు.

## VI

భాగ్యపు కంట్రోలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, కృష్ణాలో భాగ్యపుకంట్రోలు బాగుగనున్న  
దనియు, ఆంధ్రకారముగనే గోదావరిజిల్లాలోనూడచేసి భాగ్యపు  
భర తగ్గించుటకే, తాము ప్రయత్నము జేయుచున్నటుల గో

దావరిజిల్లా స్పెషలు డిప్యూటీ కలెక్టరు గారు కాకి నాడటపుకు  
హాజరీ చేసినట్లును పొందుపాటై కంట్రోలు కంట్రోలు  
నది. కృష్ణాజిల్లాలో భాగ్యపుభర తగ్గించుడలేదు. దావ్యభా  
గ్యము బస్తా 1-కి రూ 6-4-0 6-8-0 లు కూడ యిచ్చి రయ  
కులదర్శ వర్తకులు బహుముల కొనుచున్నారు. కొనినభాగ్యము  
కొట్టలాలోని నిలువచేయుచున్నాడు. రహస్యముగగ్రహస్యభివృ  
లన్నియు భరించుచు, రాజోలు ఆచులాపురం తాలూకాలకు  
హెచ్చుభరలకు రవాణా చేయుచున్నాడు. ఈ హెచ్చుభరల  
రవాణా తగ్గుకలదు, కాకినాడలో యెన్నెన్ని కట్టుదిట్టము  
లాసరించి న ను భాగ్యపు భర తగ్గ చేరదు.  
రాజోలు తాలూకాలోని బ్యాంకి కాలనదన నున్న గాని  
ములలోని భాగ్యపు కొట్టన్నియును, నర్సపురం తలుకు  
తాలూకాలలో నర్సపురం కాలన బ్యాంకి కాలన మభ్య  
నన్న భాగ్యపు కొట్టన్నియును సర్కారువారు వశపరుకొని  
సిద్ధుచేయించి ఆ భాగ్యపు రవాణాన ఆనర్తకుల కొరకప్రకా  
రము గోదావరిజిల్లాలోగాని మతి యేథులములకుగాని తీసికొని  
పోవుటకు ప్యానుపోర్టు నివృత్తరంబును రహస్యపురవా  
ణాము చేయకమానదు. అందుచే గోదావరి జిల్లాలోని అచ  
లాపురం రాజోలు తాలూకాలలోని ప్రస్తుత హెచ్చుభరలు  
గాని నర్సపురం తలుకు భిమవరం తాలూకాలలోని హెచ్చు  
భరలుగాని తగ్గ చేరవు. మధ్యతరగతుల ప్రజలపయోగించు వి  
య్యము రూ. 1-కి 6 శేరు 6 శేరున్నరకంబు యెక్కువ వోటు  
టలేదు ఇవి 7 శేరుకు తక్కువ కాకుండ నిచ్చిగని దావ్యది  
య్యము 8 శేరుప్రాప్తికి అమ్మకమునకు వీరకవు. ఈరెండురక  
ముల వియ్యము వైభరలకు అమ్మకంబు తాలూకాకు 10 ప్రజ  
శేములందు సర్కారువారు దుకాణములు పెట్టించినగాని యీ  
కంట్రోలుయొక్క ప్రయోజన మేమియును ప్రజలకు కలగ  
నేరదు. భాగ్యపు ప్లాట్ లెన్నియున్నును పంపిసాకర్య మొక  
యన్నును రయితులు వర్తకులు కాని ప్రజలందరు పడుచున్న  
హెచ్చుభర బాధ మెందుగ నున్నది. ఈ సంగతులన్నియును  
స్పెషలు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారును యితర ప్లానికోద్యోగులు  
కూడ గ్రహించి సరియైనచేర్చాము చేయించ ప్రార్థితులు.  
ఈ స్పెషలు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు నసిష్ట గోదావరినంటి  
యన్న కృష్ణాగోదావరి జిల్లాలలోని తాలూకాలలో సంచా  
రముచేసి సరియైన విచారణ చేసినయెడల వై సంగతుల  
నివాహములను స్పష్టముగ తెలిపిశానమయ్యును.

నర్సపుర నివాసి.

## VII

వెలనాటి మహాజనసభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, ప్రస్తుతభరతఖండం దిన్ని బాతులవారును  
అన్ని తెగలవారును మేల్కొని కరుకులు కాఖాభి వృద్ధికిర  
ముల కవసరముగ సభలు ప్రతిష్ఠించి, గ్రంథాలు లిప్పిత్తించి,  
ఆయా తెగలవారికి పంచివెట్టుచు దేశము నభివృద్ధికిం దెచ్చు  
చున్నారు. బ్రాహ్మణులలో పురూరు ద్రావిడ మహాజనసభ,  
నియోగి మహాజనసభ, మొదలగు సభలెన్నియో కలవు. వెల  
నాటి మహాజనలు మాత్ర మేలనో నిరుపోవుచున్నాడు.  
మన వెలనాటి కాఖాభివృద్ధికి కలయుకార్యము లేని  
యో, నాకుం దోషన యభిప్రాయముల నీకింద వివరింతును:  
ప్రతిసంవత్సరము జేసవలీవులయందు, యీ కాఖవారు  
ద్యోగమునుండిన యెడల, అపుడు నెలపు దినములుకాన ఆకా  
లమున సంఘసమావేశము జరుపవలెను. వెలనాటి మహాజను  
లందరూ సమావేశమునకు విచ్చేసి కార్యనిర్వాహక సంఘమునే  
ర్పరచుటకు గాక కార్యదర్శుల చేర్చునవలెను. ధనవంతులగు  
వారిని ప్రోత్సహించి వారివలన యివాముకొంత మొత్తము  
రాబట్టువలెను. ఓడలగుటాకిని సామాన్యులకును వాణిజ్యచందా  
పద్ధతి చేర్చురచి ద్రవ్యము రాబట్టువలెను. వెలనాటివారును తా  
లూకాలలో, తాలూకాకు యిద్దరు చొప్పున యితర కార్యదర్శు  
లొందవలెను. యీ యిద్దరనోద్యోగులు గలవారుగ నుండుట యీ  
త్తయు (కార్యదర్శులు భర్తముగ పని యొనర్చవలెను) కార్య  
నిర్వాహక సంఘకార్యదర్శులకి తాలూకా కార్యదర్శులుత్త  
రవాణాగ నుండవలెను. ఆ కార్యదర్శులు, వీలయినంతవరకు  
కుభాశుభములకు కల్గి అచ్చటివారికి నచ్చజెప్పి వీలయినంత  
వరకు ధనమును రాబట్టువలెను. ఆ కనులయిన మొత్తమును  
కార్యనిర్వాహక సంఘ కార్యదర్శులకు అప్పజెప్పవలెను. ఈ  
ధనములో ఆర్థభాగము స్వభావంలోని వీధిబాహు విద్యాభి  
వృద్ధికి వినియోగించవలెను. కొంత యువకులు నాడుల చేయవలె  
ను వాణిజ్యసమావేశమున, శ్రీమంతు 10 సంవత్సరములు నిండనిజే  
వివాహములు చేయరాదనియు, పురుషుల కిరవడిరెండవత్సర

సూహించి తేలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడుకలో యోగ్యులైనది. మెదడుకు చలనవశమును, కంఠముకల రాలకుండును. కెండుకల నుండును. మహానాగలిగి యుండును. 109, శ్రీకృష్ణ ఛాత్రబాంబయి, కంఠ కడలి, మ. నాగ

**The English Universities College, Madras.**  
P. O. 144 (Removed from Y. M. C. A. Buildings to Broadway.)  
Coaches for Cambridge Senior Medical Preliminary, Madras Intermediate Parts I & II. Highly organised. For particulars apply to: D. Kulandai B. A. Principal.

ఫర్వకా జ్ఞాన మేనాల ధర తగ్గించబడినది.

జ్ఞాన బిరుదు 3.8-0 స్కాల్ 2.7, హాటర్ షిప్ 7.8-0, హాటర్ షిప్ (సెప్టికల్ ఇంజనీరింగ్) 10.8-0, ఇంజనీరింగ్ 210 రూ. 4. ఆర్కైవ్స్ 2-1-20 1514) గెజిటర్స్, ప్రెస్, రిజిస్ట్రార్, మద్రాసు.

### భారతమాత చిత్ర పటము

ఈ పటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, దుర్గా, రూపమణి లాంటి ముఖ్య భారతమాతలను స్వరూపమున వ్రాయబడినది. జననియొక్క నాలుగు భావములు, అన్న, కృష్ణ, భక్తి, ముఖ్య ప్రపంచమున కొనసాగుచు, హిందవచారియ కళాకారుల బుద్ధియున్నది. పటము 25 x 20 అంగుళాల పైకొకటి అంగుళాల పై, మంచి కాగితముపై నుండినది. ధృష్టిలో గమనార్హమైన గతమున భారతమాతలను 4 రూ. ప్రతులు లభ్యమై వున్నవి. ఇక 2 రూ. ప్రతులు మాత్రమే గలవు. వీటిని ఏకమేల ప్రతులుగా గాని, తదనంత 100 ప్రతులకు తక్కువ తేటముగా గాని కొని, గ్రామముల వంటి నమ్మకమునకు, గుణమైనట్టియు, పనితీరునట్టియు, మంచియొక్కమైన వ్యాపారము. అట్టివానికి 2 మాసముల ధర కియ్యబడును. చిల్లరలకు 1 రూ. 10 పైకొకటి. పాస్టర్, కొనినవాడే భరించవలెను. తమనామ క్రింది చిత్రమును వ్రాసి తెప్పించుకోవలెను. (1515) మింగిల్లి వెంకయ్య, నందికొండ.

**160 పుటల పుస్తకము ఉచితము**  
ఆరోగ్యమున కావలసిన పాండుల స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమునకు మును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును నృత్యగాత్రమును, ఆయాంశులను ఇష్టించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నియమమును, హస్తచారియ మే మే భరించి సంతోషము. వెంటనే వ్రాయుకోవలెను. (219)  
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరింగ్ నిగమా హోషులయం, 157 బ్రాడ్వే, మద్రాసు

**Beauty is the Heavenly Boon**  
It can only be obtained by beautifying the hair and our preparation is the only one which has helped throughout use only 490  
**Parastan Hair Oil (Regd)**  
It makes hair soft and shining. It also strengthens the roots of hair.  
TAKE LADIES LEARNED CARE AWYERS CARE  
to use our Parastan Oil for keeping your brain cool.  
Price Re. 1/- Postage Extra  
Agents:—  
**F. Hassanali & Co.,**  
51, China Bazaar, G. T. Madras  
NOTE:—Please try Parastan Liquid Soap Re. 1-0-0

**నత్యాగ్రహ స్వదేశి ధోవతులు**  
హిందూ దేశమునందు తయారైన నూలుతో మనదేశపు చేతియగ్గములవలన నేయబడినవి.  
ఇరుకంటి లేక గుండంచు 60-వ నెంబరు 54. అంగుళముల వెడల్పు గలది గజము 1-కి 1-0-0.  
ఇరుకంటి లేక గుండంచు 40-వ నెంబరు 54. అంగుళముల వెడల్పుగలది గజము 1-కి 0-14-0.  
సాధారణమైన తువాట్లు, ట్యూట్ డి 1-కి 0-10-0. అంతకుపై నెలగలిగినవి కూడ యున్నవి.  
నూలు చేతిరుమాట్లు 60-వ నెంబరు 1-కి 0-4-0.  
**స్వదేశి ఇండస్ట్రీయల్ లిమిటెడ్.**  
(962) కంజీవరం.

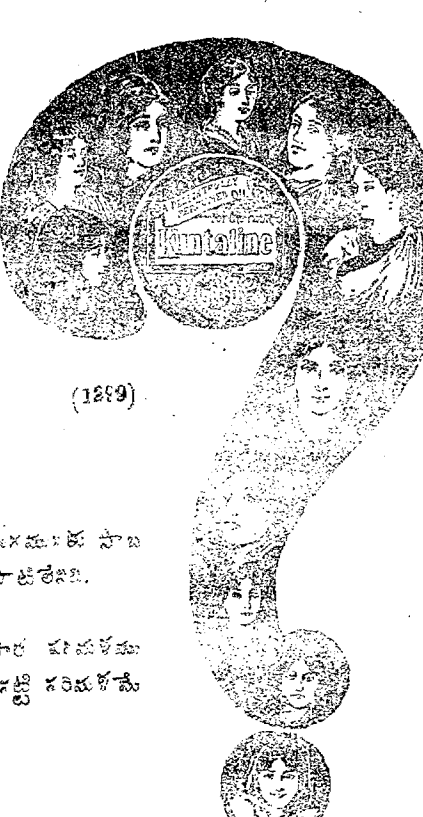
**తామర తైలము**  
డబ్బీ 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-8. 10-కి రు. 25.  
తామర, తీల, గజ్జి, మంచిముందు  
తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముపాడై గాని, పెండ్లుకలలో గాని, లోచనములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరతోను కెండు మూడు భేదములు గలవు.  
గుర్తులు :—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయలు, పెండ్లుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేని శరీరమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని ఆ పిర్వమును.  
చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము :—1. మందు లోచనములోనికి పోవుమును. 2. పురుగుల జంపు మదినున వాడవలయును. 3. పురుగుల తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.  
అమృతాంజనము దీనిలోని తంబు తెట్టివేసి, మదనా

**పాశ్చాత్యుల జేంకటాచలవర్ణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.**

1. **లక్ష్మీనిలాసరసము:**—లక్ష్మీశుభము, శ్లేష భోగము. ఈ లక్ష్మీనిలాస రసమువలన నిరోధిస్తే మున్నగును. చికిత్సకు లక్ష్మీనిలాస రసముగల సీసా తయారుచేసి దీనిని తేనెనీరుతో త్రవ్వమైన సిద్ధాంతమును వ్రాయబడినది. ఇందులో వాయుగ బల్యముగలది. చికిత్సకు, మూత్రము, క్షయము, నన్ను పాతము మొదలగునవి తద్వలన పుడుచును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం. (204)
2. **క్రీనివాన తైలం:**—శ్లేష గర్భము, గుండల పోషి పాశ్చాత్యులకు మంచియును. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచాం.
3. **వైశ్యాన రాసము:**—దీనిని నేనించుకొని కుండ్లమునా త్రవ్వమున కట్టక (కలరా) వాంతి భేది, శీత భేది, అశర్మ భేది, గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం.
4. **కాలనుభోదరసము:**—విడ్డలకు బలకారి; తియ్యని మందు. మందము, మలబద్ధము, అశర్మ భేది, కృత్రిమము, కడుపుబ్బరమును, అకలితమును మొదలగునవి గుణములు. ఇడ్డలు పుట్టగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచాం.
5. **లోకానుభవరసము:**—విడ్డలకు కడుపు ముడివినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణము. మందము, పడికము, దగ్గు, అశర్మ భేది, శీత భాతం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, బ్యూరం, చికిత్సకు, దుర్బలము మొదలగునవి యిందు కలెక కొనసాగును గుణములేయెను. (301)  
350 మాత్రము గల సీసా 0-4-0  
కపాళా కర్పూర 6-కి 1-8-0  
" " 12-కి 2-14-0  
" " 25-కి 5-5-0

శ్రీ సీతా రామ వైద్యశాల, మైసూరు.

**కుంతలై ను తలనూనె.**  
సర్వజనులచే నేల వాడబడుచున్నది?



**విలువ:**—  
1. కుంతలై ను విక్రయించుట.  
2. తలనెండ్లుకలకు పెరుగును ముగియును పాట గుణ తెచ్చుటలో కుంతలై ను సాటిలేనది.  
3. కుంతలై ను రాజకొన వనోహర పరిమళము గల పువ్వులన్నియులకు కలుగుజ్జీ పరిమళమే కలుగును.

**విలువ:**—  
4. మామూలు తలనూనె సీసాల కంటే కుంతలై ను సీసా 3 రెట్లు వెద్దది గాన తలనూనెల వ్యయము తగ్గును.  
5. బట్టలకు - తలనెండ్లుక లూడి పోవుట మున్నగునవి కలిగినపుడు కుంతలై ను అద్భుతముగ పనిచేయును.

**మనోహర కోమల మృదుల పరిమళ మిలితము.**  
కుముద, గులాబి, కమల, మల్లి, వయలటు, బొకే.

**Sweet, Lily, Lotus, Rose, Jasmin, Violet, Boquet.**

కుంతలై ను స్వచ్ఛమైన దనుటకు ఆధారము.  
ఇండియాదేశమునందలి రసాయనశాస్త్రజ్ఞులలో శ్రేష్ఠులగు డాక్టర్ నర్ సి. సి. రే, జే. టి., సి. వి. ఇ. వారు పరీక్షించి యిచ్చిన ప్రశంసాత్రయము :  
"హెచ్. జోషుగారు సిద్ధపరచిన కుంతలై ను తలనూనెయందలి వస్తువులకు నేను రసాయన శాస్త్రానుసారము పరీక్షించితిని. ఈ తైలము కేవలము మూలికాంశులవలన తయరైనది అత్యధికముగ శుద్ధి మొందినది. దీనియందు ప్రావల్యము, మధ్యము, లోహము మున్నగు హానికరములగు పదార్థము లేనియును లేవు. దీనియందు మేలగు సుగంధద్రవ్యములు చేర్చబడినవి. ఇది ప్రశంసలగు తలనూనె యని నేను సీసార్లు చేయుచున్నాను."

For Prices terms of Sub-Agency to  
**K. N. V. Iyers & Co.,**  
13/286 Appa Buildings, China Bazaar Road, MADRAS.

ఈ వితర్య వరకులు మున్నగువాటిని కొనుగారు, చుక్కరాసు, వైశ్యానరాసులలో నున్న మా సోపా ఏజంటులు కే. ఎన్. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీవారికి వ్రాసికొనవచ్చును.